

PORTFÓLIÓ

VAJDA NÓRA

**Állatasszisztált pedagógiai fejlesztő tevékenység
területen pedagógus szakvizsgára felkészítő
szakirányú továbbképzési szak**

**Kaposvár
2023**

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Kaposvári Campus

**Állatasszisztált pedagógiai fejlesztő tevékenység
területen pedagógus szakvizsgára felkészítő szakirányú
továbbképzési szak**

**A TÖRPE NYÚLLAL ASSZISZTÁLT PEDAGÓGIA
LEHETŐSÉGEI AZ ÓVODAI NEVELÉSBEN**

Belső konzulens: Dr. Molnár Marcell István
egyetemi docens

Készítette: **Vajda Nóra**
A1VGJK
levelező tagozat

Intézet/Tanszék: **Neveléstudományi Intézet,**
Pedagógus-továbbképzési
Központ

Kaposvár
2023

Tartalomjegyzék

1.A portfólió összeállításának szakmai háttere.....	3
1.1 Szakmai életút.....	3
1.1.1.Pályaválasztás	3
1.1.2.Óvodapedagógiai tanulmányaim	3
1.1.3.Óvodapedagógusi tevékenységem	5
1.2.A szakmai és személyes indítékok, elvárások a képzéssel kapcsolatban	6
1.3.Önértékelés: erősségek, fejlesztendő területek	7
1.4.Személyes célok, feladatok a képzés során	9
2.A szakmai fejlődést elősegítő tanulási eredmények	10
2.1.A kompetenciák fejlődését bemutató dokumentumok	10
2.1.1.Az intézmény bemutatása	10
2.1.2.Környezeti nevelés az óvodában.....	12
2.1.3.Az állatasszisztált pedagógia tudományos háttere.....	13
2.1.4.Az állatasszisztált pedagógia alkalmazása.....	18
2.2.A törpenyúl etológiája	24
2.2.1.A fajta kialakulása, jellemzői.....	24
2.2.2.A nyúl takarmányozása és emésztése	24
2.2.3.A fogak és a karmok gondozása	26
2.2.4.A nyúl elhelyezése	27
2.2.5.A nyúl szaporodása és az utódgondozás.....	28
2.2.6.Betegségek	28
2.3.Törpenyúl az óvodában.....	29
2.3.1.Csoportállat kiválasztása.....	29
2.3.2.A felelős állattartás 7 aranyszabálya.....	29
2.3.3.Állatvédő állattartás	31
2.4. A szakmai fejlődés tényeinek megfogalmazása	33
2.5. Összegző reflexió a szakmai fejlődésről.....	33

3.További tanulási és fejlődési célok megfogalmazása	34
3.1.A képzésen tanultak beépítésének lehetőségei a saját munkába	34
3.2.Az elméleti ismeretek és a gyakorlati tapasztalatok összevetése	34
3.3.További szakmai terveim.....	35
4.Felhasznált irodalom.....	37
5.Mellékletek.....	39

1. A portfólió összeállításának szakmai háttere

1.1. Szakmai életút

1.1.1. Pályaválasztás

Némi irigységgel vegyes csodálattal hallgatom azok történeteit, akik már kislányként tudták, hogy óvónénik akarnak lenni és a babákkal, plüssökkel mindig óvodást játszottak, hiszen nálam ez nem így volt. Én kisgyermekként- mint az állatok szerelmese- állatorvos akartam lenni. A két pályában a felületes szemlélő kevés egyezést talál, de ha a személyiségemen átszűrve vizsgálom ezeket a hivatásokat, azonnal a „képesse tévés” szándéka jut eszembe azonosságként, miszerint az állatorvos a betegség megszüntetésével újra képesse teszi az állatot a teljes életre, az óvodapedagógus pedig a gyermek nevelése, tanítása által képesse teszi őt az önálló tevékenységvégzésre. Személyiségvonásaim között jelen volt a segítő szándék, valamint az, hogy örömet leltem abban is, ha közvetlenül nem magam arattam le a babérokat, de mások sikeréhez hozzájárulhattam. Talán ez a megalkuvásra való hajlam is hozzájárult ahhoz, hogy a tanulmányaimat nem tudtam olyan szorgalommal végezni, ami szükségeltetett volna az állatorvosi pályához. Általános iskolai tanulmányaim végéhez közeledve nagy érdeklődést mutattam a nyelvtanulás iránt, s mivel más nem keltette fel kifejezetten az érdeklődésemet, így angol speciális gimnáziumi osztályba jelentkeztem. Itt alakult ki az irodalom, a népi játék és ének iránti fokozott érdeklődésem, majd ez csúcsosodott ki a pályaválasztás idejére abban, hogy az óvodapedagógiára esett a választásom, remélve, hogy így ezen területeket komplexen gyakorolhatom.

1.1.2. Óvodapedagógiai tanulmányaim

Felvételt nyertem az Eötvös Lóránt Tudományegyetem Tanító- és Óvóképző Karára, óvodapedagógus szakra. Az elméleti tantárgyak közül néhány komolyan kíváncsiságot ébresztett bennem, és a kötelező tananyagon túl is szántam időt és energiát a mélyebb ismeretek megszerzésére. A kedvenceim közé tartozott a pszichológia, az ökológia, a fenntarthatóságra nevelés, valamint a zoopedagógia. Az ökológia és a fenntarthatóságra nevelés kurzusok szemléletformáló hatása olyan életvitelbeli

változásokat eredményezett esetemben, melyeket a mai napig gyakorlok. Ilyen -a teljesség igénye nélkül- az újrahasznosítás, a szelektív hulladékgyűjtés, az élelmiszer pazarlás minimalizálása, a tárgyi javak mértéktartó használata, a helyi termelők előnyben részesítése az élelmiszerek és egyszerű használati tárgyakat tekintve, valamint a saját élelmiszer előállítás. Tanulmányaim során szívesen terveztem ehhez kapcsolódó foglalkozásokat, melyekre kapott pozitív visszajelzés a téma létjogosultságát bizonyította számomra már a legfiatalabb korosztály körében is. Az egyik zoopedagógia szeminárium alkalmával tudatosult bennem -bár még akkor is csak felszínes tudásként rögzült-, hogy a gyermekekre az állatoknak különlegesen erős hatásuk van, mely hatás jellemzően pozitív. Számomra az ember-állat kapcsolat magától értetődő volt, hiszen gyerekkorom óta mindenkor állatok vettek körül, majd a valaha volt legkisebb alapterületű életteremen, a budapesti albérletemen is legalább egy madárpókkal osztoztam, de egészen eddig nem tudatosítottam ennek okait és hatásait. Ezidőtájt már foglalkoztatott az állatok bevonása az óvodai nevelésbe, de ekkor még alig több, mint kiskedvencként kaptak szerepet a terveimben.

A tanulmányaim előrehaladtával, ahogy szaporodott az óvodai gyakorlati órák száma az órarendemben, úgy nőtt a bizonyosság bennem azt illetően, hogy az óvodapedagógia az én utam. A legtöbb területen pozitív visszajelzést kaptam a szakmai gyakorlatok során felkészültségemet, személyiségemet tekintve, bár több alkalommal ment a tevékenységek színvonalának rovására a gátlásosságom. A nyolchetes gyakorlat során tudatosan kerestem azokat a tevékenységeket, amelyekben önbizalmat szerezhetek olyan helyzetekben is, amelyek addig feszélyeztek. Szerencsésen választottam gyakorlati helyet erre, a nagy jelentőséggel bíró hosszú gyakorlatra, mert egy olyan támogató, őszinte, nagy tudású óvodapedagógus mentorálása alá kerültem, aki valódi gyakorlati tudással és önbizalommal vértezett fel, amivel magabiztosan zártam az óvodapedagógiai tanulmányaimat. Szakdolgozati témának a „Bűn és bűnhődés a nevelésben” címet választottam, mert a hatalmas igazságérzetem miatt akadtak olyan helyzetek, amikor a jutalmazást és a büntetést nem megfelelőképpen alkalmaztam az óvodai gyakorlatok során. Azóta úgy gondolom, hogy nagyon fontos komponense ezek eredményes alkalmazásának az, hogy jól ismerjük a gyermekcsoportot, ami a gyakorlatok során nem volt adott, de a téma feldolgozását azóta is hasznosnak és tanulságosnak tartom.

1.1.3. Óvodapedagógusi tevékenységem

Még a diplomám megszerzése előtt két hónappal pedagógiai asszisztensi állást kaptam, kilátásba helyezve a diplomás óvodapedagógusi állást. A pedagógiai asszisztensi munkaköri leírást áttekintve áprilisi munkakezdésemet alkalmas dátumnak tartottam arra, hogy a szeptemberben induló nevelési évre megismerjem az intézményt, a csoportok szokás- és szabályrendszerét, a leendő kollégáimat, a szülőket és a gyermekeket egyaránt. Néhány napig tartott csupán, hogy valóban csak segítőként voltam jelen az óvodában. Az év végi hajtás, csoportonként egy hiányzó pedagógus és a szabadságolások megkezdése miatt szükségessé és kivitelezhetővé vált, hogy óvodapedagógusi minőségben vegyek részt a nevelő, oktató munkában még a nyári élet megkezdése előtt. Bár voltak olyan esetek, amikor úgy éreztem, hogy szándékosan mulasztják el a kollégáim azt, hogy a segítségemre legyenek, összességében hálás vagyok ezért az időszakért, mert hamar a sarkamra kellett állnom és belehelyezkedni az irányító szerepbe. Alkalmasságom megerősítésének tekintetem a vezetőség döntését, miszerint a nevelési év megkezdésekor mind a gyerekcsoport összetételét, mind a csoportos óvodapedagógust tekintve a legnívósabb csoportba kerültem. Őszinte örömmel töltött el, hogy olyan társam volt, akitől nagyon sokat tanultam a gyerekek szelíd, mégis határozott irányítását illetően, a figyelem és fegyelem fenntartását, módszertani tartalmakat és gyakorlati fogásokat tekintve egyaránt. Ez is hozzájárult ahhoz, hogy pályakezdőként hamar teljesértékű óvónőként funkcionáltam. A szívemhez és a személyiségemhez közel álló témákat jó érzéssel építettem be a tevékenységekbe, a gyerekek érdeklődéssel fogadták azokat. A vidám, egymásra figyelő légkörben én magam is nyitottá váltam azon tartalmakra is, amiket korábban nem tartottam igazán szerethetőnek. Ilyen -egész pályámra kiterjedő- tapasztalat a matematikai tartalmak tanulása egyszerű táblajátékok által. Míg én a logikai gondolkodást, irányokat, számlálást, számolást inkább a környező világunk nyújtotta lehetőségek által tanítottam, a csoport imádta a kolleganőm által készített táblajátékokat. A sok közös élmény számomra is vonzóvá tette ezeket, így bevontam a mindennapjainkba, sőt magam is készítettem ilyeneket. Ennél is nagyobb horderejű tapasztalatom a dalos játék gyermekekre gyakorolt hatása. Abban az időben nem „foglalkozást tartottunk”, vagyis nem lehetett kötelezővé tenni a tevékenységben való részvételt a gyermekek számára, hanem akinek kedve volt, csatlakozott a „játék kezdeményezéshez”. Így is volt olyan kolléga, aki ezt szabadosan értelmezte, és

megkövetelte a részvételt. Én elnevezéstől függetlenül meghagytam a döntés jogát a gyermeknek, hogy részt vesz-e egy-egy tevékenységben, inkább a motivációval és a személyre szabott elemekkel igyekeztem elérni, hogy mindenki részese legyen a tevékenységnek. Amikor körjátékoztunk, keresve sem találtunk volna különbséget a kettő között, mert az összes gyermek magától, örömmel részt vett benne. Nehezebb napokon mindig dalos körjátékokat hívtam segítségül, így garantálva a derűs légkört, ezáltal pedig a játszva tanulást.

1.2. A szakmai és személyes indítékok, elvárások a képzéssel kapcsolatban

Azzal, hogy három gyermek édesanyja lehetek, beteljesült életem legnagyobb álma. A szavakkal ki nem mondható örömet, amit a nagycsaládos anya szerep ad számomra, egyetlen dolog árnyékolta be az utóbbi években, mégpedig az, hogy a hivatásomban nem jutottam előrébb. Intézmény fenntartók képviselői és pedagógus társaim tanácsolták, hogy jelentkezsek közoktatás vezetői képzésre. Számomra nem volt vonzó ez a tevékenység, csupán kíváncsiságból tájékozódtam mégis a képzésről. Ekkor találtam rá a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem által meghirdetett állatasszisztált pedagógiai fejlesztő képzésre, melyről azonnal tudtam, hogy az én terepem. Mint korábban írtam, gyerekkorom óta állatok vettek körül, és jelenleg is egy hobbi gazdaságot működtetünk. Ez a kis gazdaság néhány hektár földet jelent, racka juhokkal, shetlandi pónikkal, kecskével, vietnámi csüngőhasú sertésekkel, nyulakkal, baromfiudvarral, hullámos papagájjal, afrikai achát csigákkal, macskákkal és természetesen kutyákkal.

Nap, mint nap tapasztalom, hogy a gyermekek és az állatok kapcsolata valami egészen különleges, erős pozitív energiákat felszabadító kapcsolódás. Szerettem volna ezen jelenség tudományos hátterét megismerni, illetve a továbbiakban célirányosan felhasználni a szakmai munkámban.

Az elmúlt évtizedben meglehetősen elterjedtté és népszerűvé váltak az állattal segített intervenciók, mégis kaptam olyan visszajelzést jelen képzés iránti lelkesedésemmre, hogy az állattartás egyre kevésbé népszerű, hasznosabb lenne a digitális eszközök ésszerű felhasználási lehetőségeit tanulmányozni. Tudatosan kerestem azokat a helyzeteket, amelyekben e két terület versenyztethető egymással. Megnyugtató

tapasztalat volt számomra, hogy a most felnövekvő generáció tagjai, akiknek teljesen természetes az okos eszközök jelenléte a mindennapokban, sőt, legtöbbük már egészen kisgyermekkorától képes bizonyos funkciókat önállóan kezelni, sok esetben érdekesebbnek találja az állattal segített tevékenységet a digitális eszközökkel segített tevékenységénél. S bár a két terület közül választva csalódást érezhet az a pedagógus, aki az állatasszisztált tevékenység mellett teszi le a voksát, ha azt gondolja, hogy a segítő állat elvégzi helyette a munka dandárját, míg a digitális segítő programokra ez jobban igaz lehet. A pedagógus munkáját a segítő állat oly módon könnyíti meg, hogy a célcsoport befogadóbbá, motiválhatóbbá válik és a figyelve hosszabban fenntartható lesz általa.

1.3. Erősségek és fejlesztendő területek

Fontosnak tartom, hogy az ember az élet minden területén reálisan ítélje meg a maga jó és rossz tulajdonságait. Szerencsés ebből a szempontból a pedagógus szerepkörhöz kapcsolódó erősségek és gyengeségek vizsgálata. Míg a személyiségét senki nem vetkőzheti le egykönnyen, a pedagógiában sok módszer közül válogathatunk, amelyekkel egy-egy területet, amit hiányosnak érzünk, fejleszthetünk.

A *9 pedagógus kompetenciát* figyelembe véve a következőképpen értékelem magam:

Fejlesztendő terület:

- *Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás*
- *Szakmai feladatok, szaktudományos, szaktárgyi, tantervi tudás*

E két területre egyaránt igaznak gondolom azt, hogy a fejlődésének kulcsa hosszú évek gyakorlatában gyökerezik.

Tudatosan törekszem arra, hogy a lényegre törő, tárgyias, esetenként talán túlságosan őszinte kommunikációs stílusomat az együttműködés eredményessége érdekében finomítsam.

Sokszor érzek elégedetlenséget magammal szemben a szakmai tudásomat tekintve. Szívesen elevenítem fel, bővítem és mélyítem effajta ismereteimet, melyben tudásvágyam segítségemre van, viszont nem tartom elegendőnek az erre fordítható időt.

Erősségeim:

- *Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és megvalósulásukhoz kapcsolódó önreflexió*

- *A tanulás támogatása*

- *A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség*

- *Pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése.*

- *Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért*

Kiemelt erősségem:

- *A környezeti nevelésben mutatott jártasság, a fenntarthatóság értékrendjének hiteles képviselője és a környezettudatossághoz kapcsolódó attitűdök átadásának módja*

- *A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység*

1.4. Személyes célok, feladatok a képzés során

Rövidtávú célom, hogy a képzés nyújtotta ismeretanyagok által az állatasszisztált tevékenységek lehetőségeit feltárjam és az óvodás korosztályra, valamint az előforduló fejlesztendő területekre illesszem. A 3-6 éves korosztály számára legalkalmasabb segítő állat kiválasztásának befolyásoló tényezőit, a fogadására való felkészülés folyamatát, illetve az állatasszisztált foglalkozások során szerzett tapasztalatokat és eredményeket állítom a portfólióm középpontjába. A nyúlön túl a következő lépcsőnek a kutyával asszisztált tevékenységek körét tervezem a gyakorlatban megvalósítani, melyhez jelen képzés során stabil alapot kaptam.

Reflexió

Szakmai életutamat nézve a folyamatos fejlődés igénye, sikere és öröme a legmeghatározóbb élmény számomra, mely elégedettséggel tölt el. A nehezebb időszakokat hamar felváltja egy hosszantartó jó periódus, melyben tudatosan alkalmazom a nehéz idők tanulságát, magam és gyermekcsoport javára fordítva azt. Fontosnak tartom, hogy a gyermeket felszabadult, derűs légkör vegye körül az óvodában, hiszen testi-, lelki jóllétéhez ez szükségeltetik, személyiségfejlődése így biztosított, ismeretszerzése így a legeredményesebb. Óvodapedagógusként ilyen légkör megteremtését tekintem legelső feladatomnak a csoportom számára, melynek sikeréhez hiszem, hogy hozzájárul az állatokkal való kapcsolódás.

2. A szakmai fejlődést elősegítő tanulási eredmények

2.1. A kompetenciák fejlődését támogató dokumentumok reflektív bemutatása

Azt követően, hogy felismertem a hiányosságaimat egy-egy területen, igyekeztem olyan fejlődési lehetőséget felkutatni, melyet magaménak érzek, hiszen így lehetséges a legkönnyebben eredményt elérni. Amennyiben erre nincs lehetőségem, a célt tartom szem előtt, és ez által a kevésbé nekem való módszerek alkalmazására is nyitott vagyok. Szerencsésnek tartom magam, hogy találkoztam az állatasszisztált pedagógia fogalmával, melyet a magam oldalára állíthatok, segítségül hívhatok szakmai fejlődésem útján. A képzés során olyan elméleti és gyakorlati ismereteket szereztem az állatasszisztált munkáról, annak szakmai háttéréről, típusairól, hatékonyságáról, hogy meggyőződésemmé vált, hogy azon sokszínű lehetőség, amit e tevékenység magában hordoz, a 9 pedagógus kompetencia minden területére vonatkozóan fejlesztő hatással lehet.

Portfólióm ezen részében bemutatom azokat a dokumentumokat, melyek a hiányosságaim felismerésében, a fejlesztendő területek kijelölésében és a szakmai fejlődésemben segítségemre voltak.

2.1.1. Az intézmény bemutatása

Tanulmányaimat befejezve friss diplomásként a Pestszentlőrinci Kerekerdő Óvodában helyezkedtem el. Az eddigi három nevelési év alatt olyan sokszínű és sokrétű gyakorlati tapasztalatot szereztem, mely az óvodapedagógus szakmát hivatássá nemesítette számomra.

A Pestszentlőrinci Kerekerdő Óvoda

Az épület a XVIII. kerület szélén, a Ferihegyi Repülőtér és a belvárost összekötő Gyömrői út egyik oldalán található. 2007 szeptemberében nyitotta meg kapuit az 5 csoportosra tervezett intézmény 125 gyermek előtt, ami hamarosan -a megnövekedett

igényekre válaszolva- még egy csoportszobával bővült. Munkába állásom idején így hat, vegyes életkorú csoportban, 145 fő gyermek befogadására volt lehetőség az óvodánkban.

Csoportonként két fő óvodapedagógust és egy csoportos dajkát alkalmazott az intézmény, valamint két fő konyhás és egy fő karbantartó képezte a technikai személyzetet. Heti rendszerességgel gyógytestnevelő, fejlesztő pedagógus, logopédus és gyógypedagógus látogatta az intézményt. Hetirend szerint délutánonként biztosított volt az ovifoci, a néptánc, a hittan és az ovis torna az érdeklődők számára.

Az épületben a földszinten kerültek berendezésre a csoportszobák, valamint a hozzájuk tartozó öltözők és mosdók. Minden csoportnak saját öltözője és saját mosdója volt, 3-3 mosdókaagylóval és WC-vel. Mind a csoportszobák, mind az öltözők és a mosdó jól felszereltek, otthonosan berendezettek voltak. Igaz volt ez a fejlesztő szobára és a tanácskozóra is. A fejlesztő szobában a fejlesztéshez szükséges eszközök viszonylag nagy számban álltak rendelkezésre a foglalkozásokhoz, a tanácskozóban pedig egy kisebb könyvtárnyi szakirodalom és internethozzáférés állt a pedagógusok rendelkezésére.

Az emeleten található a tágas tornaszoba és az eszközökkel teli szertár. Itt megvalósulhatnak több csoportot érintő, vagy akár az intézmény összes tagjának szóló ismeretterjesztő vagy művészeti előadások, táncházak, egyéb rendezvények.

Annak ellenére, hogy az intézmény csupán néhány éve átadott új, jól felszerelt épületben működött, a vezetőségének már akkoriban célja volt, hogy a használatba vétel alatt felbukkanó hiányosságokat mihamarabb megszüntessék. A folyamatos megújulást igazolja a kisebb volumenű projektek, mint a csoportok virágos kertjeinek kialakítása, játékkölcsönző létrehozása, valamint az egészen nagy, komoly erőforrásokat mozgató fejlesztések, mint a sószoba kialakítása.

Az intézmény játszóudvara jól felszerelt és folyamatosan rendben- és karbantartott. A korosztály minden tagjának hasznos tevékenységekhez nyújtott lehetőséget, mely színtere a játszva fejlődés leghatékonyabb módjának is. Az udvaron madárodúk kihelyezését és rendszeres ellenőrzését végezzük egy önkéntes madárbarát nagypapa segítségével. Emellett csoportonként a madarak téli etetéséről minden évben gondoskodunk.

Az óvoda pedagógusaira jellemző az állatbarát szemlélet, melyet fontosnak tartunk átadni a gyermekeknek. Szívesen hívunk segítségül állatokhoz kapcsolódó tevékenységeket a feldogozandó ismeretanyagok legtöbbszöréhez, mert hisszük és tapasztaljuk, hogy a gyermekek motiválhatóbbak ezáltal.

A vezetőség lehetőséget ad a csoportszobában kisállat tartására. A mi csoportunk kedvence egy szárazföldi teknős, melyet az egyik család adományozott a csoportnak. A teknős nyújtotta lehetőségeket kívánom színesíteni azzal, hogy nyúllal asszisztált fejlesztő tevékenységet beemelem a tevékenységi körömbé.

A természeti környezet olyannyira karnyújtásnyira van, hogy az udvarról kilátás nyílik a Balázs tóra, a kis erdő pedig egy könnyed, negyedórás sétával megközelíthető a legkisebbek számára is.

A Kerekerdő Óvoda Pedagógiai Programja az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramján alapul. Az óvodai nevelés fő feladatának a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatását, a személyiség jellemzők harmonikus fejlesztését, az értékek megszilárdítását, az esélyegyenlőség biztosítását és a kompetenciák megalapozását tekinti gyermekközpontú, befogadó légkörben. Mint óvoda, természetesen célul olyan gyermekek nevelését tűzte ki, akik az óvodás kor végére készen állnak, az óvodai tanulás megkezdésére, melynek eléréséhez fontos a családokkal való együttműködés, a szülők nevelési tevékenységét kiegészítve és segítve, valamint hangsúlyozva a gyermekek spontán érését. (Pestszentlőrinci Kerekerdő Óvoda Nevelési Programja)

Az intézményre jellemző, hogy nyitott az innovációra és kész színesíteni a pedagógiai programját. Az állatasszisztált fejlesztő tevékenység egy olyan alternatív pedagógiai program, mellyel a szakmai színvonal emelése biztosított.

2.1.2. Környezeti nevelés az óvodában

Az Óvodai nevelés országos alapprogramjában (továbbiakban ÓNOAP) A külső világ tevékeny megismerése méltán fontos szerepet tölt be.

„A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.” (ÓNOAP)

A gyermekek számára maradandó élményt és valódi tudást a személyes tapasztalat biztosít, mely a környezeti nevelés tekintetében kiemelten fontos. Az óvodapedagógus felelőssége, hogy biztosítsa a gyermekek számára a környezet tevékeny megismerésének lehetőségét, tehát a közvetlen kapcsolatot az épített és a teremtett környezetünkkel.

Személyes tapasztalatom az, hogy egy erdei séta során a gyermekek olyan komplex ismeretanyaggal találkoznak, melyet azáltal, hogy saját tapasztalataikhoz kapcsolják, könnyebben elsajátítják, mint egy csoportszobai foglalkozás során.

A csoportállat jelenléte közvetlenül biztosítja azt, hogy az adott állat anatómiáját, étletterét, viselkedését és táplálkozási szokásait megismerjék a gyerekek, továbbá közvetve, összehasonlítás által más állatfajok tudnivalóit is közelebb hozza a gyermekekhez.

Az ÓNOAP-ban a Munka jellegű tevékenységeknél megtalálható többek között a környezet-, a növény- és állatgondozás, mint a személyiségfejlesztés fontos eszköze. Az óvodás gyermek munka jellegű tevékenységére vonatkozó kíváncsiság, az óvodai csoport kisállatának gondozása során az elvárásoknak megfelelően kielégül, mint örömmel végzett, aktív tevékenység, továbbá „a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége”. (ÓNOAP)

2.1.3. Az állatasszisztált pedagógia tudományos háttere

1. Az emberek és az állatok kapcsolata

Az *Állatvédelem* kurzus során felismertem azt, hogy az emberek és az állatok kapcsolatuk kezdetétől hatnak egymásra, s hogy ebben a kölcsönhatásban gyökerezik az állatasszisztált pedagógia sikere.

Az ember-állat kapcsolat egészen az ősidőkre nyúlik vissza, egyidős tehát az emberiséggel. A mai ember őse, az *Australopithecus* még főként növényevő volt, feltételezhetően apróbb állatokat ejtett el csupán. Azt mondhatjuk, hogy ekkor az ember még egységben élt a természettel. A *Homo habilis*, mint kőeszköz használó ősünk, már egyre több és nagyobb állatot volt képes elejteni, egyre több faj szolgált táplálékul számára.

Az állatok viselkedésének megfigyelése hasznos információkat közvetített az ember számára, mivel kifinomult érzékszerveik által hamarabb érzékelték a veszélyt, a ragadozók közeledtét vagy akár az időjárás változását. „Régi hazájukban valamennyien a tűz mellett aludtak, s a tüzet valamivel távolabb a kellemetlen aranyakások táborának gyűrűje vette körül; így aztán még az öröket is megtakaríthatták, hiszen a sakálok már

messziről jelezték minden egyes ragadozó közeledtét.” (Lorenz, 1950) Az állatok nyugtalan viselkedése jelzés volt az ember számára, míg a nyugodt állat a biztonság üzenetét hordozta. Ebből eredeztethető, hogy a terápiára szánt állatok leglényegesebb tulajdonsága a nyugodtság (Bánszky és mtsai, 2012).

Az ember-állat kapcsolatban újabb változás állt be, amikor az ember letelepedett. Kis-Ázsiában, a termékeny félhold területén a mezőgazdasági termelés által az év egészében képesek voltak élelemiszorrel ellátni magukat, ami soha nem látott mértékű populációs növekedést eredményezett. Az állatok ellenféllé váltak azáltal, hogy letarolták a termőföldet, elpusztították a haszonállatokat és szörnyű betegségeket terjesztettek. Az állatok ellen forduló fegyveres beavatkozás következő fázisában az állatra, mint erőforrás tekint. Már az ókori Rómában zajlottak bálnavadászatok, aminek során a bálnát lándzsákkal pusztították el, egy viszonylag kiegyenlített harc során. A fegyverek fejlődésével hamar elérkezett az az időszak, amikor az ember százával pusztította az állatokat pusztán kedvtelésből. Oda jutottunk, hogy napjainkban törvényi szabályozás él az állatok védelmében, melynek betartása a valaha volt legnagyobb hangsúlyt kapja. A gazdasági haszonállatok tartási körülményeit vizsgáló hivatalos szerveken túl egyre több a kedvtelésből tartott állatok védelmét szolgáló alapítvány és szervezet, mely nem megfelelő tartási körülmények esetén beavatkozást eszközöl a meghatározott protokoll szerint.

A képzés során az *Állatvédelem* kurzus ismeretanyaga új dimenziókat nyitott meg előttem. Korábban is azt vallottam, hogy az állatvédelem már az óvodában meg kell, hogy jelenjen, hiszen a korosztály nyitottsága az állatokra, és jóra való törekvése szemléletformáló lehet, de ez az egyedekkel való megfelelő bánásmód közvetítésében kimerült. Ma már fontosnak tartom, hogy a gyermekek megértsék, vagy legalább megérezzék, hogy a túlfogyasztással, az élőhelyek pusztításával az állatokat veszélyeztetjük, valamint, hogy ismerjék meg azokat a tevékenységeket, amelyek segítik a veszélyeztetett fajok védelmét.

Eric Fromm, filozófus, szociálpszichológus nevéhez köthető a biofilia fogalmának megjelenése (Eckhard, 1992), mellyel azt akarja kifejezni, hogy az ember alapvetően a többi élő dolgot keresi. A szó szoros értelmében az élő rendszerek szeretetének fordíthatnánk.

Edward O. Wilson, amerikai biológus, a biofilia hipotézis megalkotója szerint az embert evolúciós háttérű pozitív viszony fűzi az élő rendszerekhez. Az embert olyan

lénynek értelmezi, melynek mentális-, testi- és lelki jóllétéhez szüksége van arra, hogy más fajokkal és a természettel szoros, kiegyensúlyozott viszonyban éljen.

Mára meglehetősen alacsony azoknak az embereknek a száma, akik elmondhatják, hogy -a biofilia-koncepciónak megfelelően- a természethez való közeli viszonyuk a mentális-, testi-, és lelki egészségük a kulcsa, viszont legtöbbüknek a vonzalma a természeti környezethez és az állatokhoz jelentős.

2. Az állatasszisztált tevékenységek hatásmechanizmusa

Feltételezem, hogy legtöbbünknek van olyan pozitív tapasztalata, miszerint egy állat pusztán látványa mosolyt csal az arcunkra és olthatatlan vágyat ébreszt bennünk az állattal való interakcióra. Amennyiben ez be tud következni, borítékolt, hogy a nyomasztó rosszérzésünk tovaszáll a kapcsolódás idejére. Egy személyes élmény során fogalmazódott meg bennem a kérdés, hogy milyen folyamatok zajlanak ilyenkor az emberi szervezetben, amik képesek a szorongást feloldani bennünk. A közelmúltban kénytelen voltam egy negatív, megkeseredett, életunt kolleganővel dolgozni, aki napi szinten titulálta feleslegesnek a munkámat, amit egyre nehezebben viseltem. Gyakran öntöttem ki a lelkemet családi környezetben, ami az itthoni hangulatomra is rányomta a bélyegét. Egy szerencsés véletlen emelt ki ebből a nyomasztó hangulatból, mikor a munkából hazaérve a fél éves pónicsikó jött elém, és simogattatta magát egy rövid ideig. Ennyi kellett csupán ahhoz, hogy az aznapi terheket letegyem és megkönnyebbülten folytassam a napi teendőimet. A férjem örömmel konstatálta a hangulatbeli változást, amit rajtam tapasztalt, én pedig azonnal felismertem, hogy a pónival való kapcsolódás következtében értem el ezt.

Kutatások bizonyítják, hogy az állatok simogatása jótékony hatással van az emberi szervezetre, mely a vérnyomás, a szívfrekvencia, és a kortizol szint csökkenésében nyilvánul meg. Friedman és munkatársai (1983. id. Bergler, 1988) 36 gyermek részvételével végeztek kutatást a feladathelyzetben tapasztalható stresszmutatókat vizsgálva, mely kimutatta, hogy a gyermekek vérnyomása alacsonyabb, ha kutya jelenlétében olvasnak, mintha anélkül tennék.

Az állatasszisztált tevékenységek tekintetében alapigazságnak veszik azt a tételt, hogy az ember-állat edukatív/terápiás kapcsolat az emberre nézve protektív. A témában érintett szakemberek egyetértenek abban, hogy az állat jelenléte és viselkedése segíti az oktatási és a terápiás folyamatokat. (Fine, 2001, Csányi 1999)

Érdemes azonban fenntartással kezelni az állatasszisztált terápia magától értetődő hatásosságát, hiszen nehezen vizsgálható területről beszélünk. Egy kritikai áttekintés (Wilson, 2004) amely a kutyás terápiás foglalkozásokról készült tanulmányokat vizsgálta, az esetek közel egyharmadában alkalmatlannak bizonyultak a terápia hatásosságának bizonyítására. Egyértelmű pozitív hatást valamivel több, mint 20%-nál mutatkozott, hasonlóan a kutyás terápia pozitív hatásának nem elégségesen bizonyító esetek számához. Egyértelmű negatív hatást 7%-nál igazoltak. (Topál és Hernádi, 2011)

„Ha Goedel-első nemteljességi-tételét (lehetségesek nem bizonyítható-nem cáfolható állítások egy adott elméletben)értelmezzük/alkalmazzuk az állatasszisztált ellátásokra, arra a megállapításra juthatunk, hogy többnyire a megfigyelői megállapítások szintjén maradnak a szakirodalmi argumentációk, azaz kevés bizonyítható tétel látott napvilágot az állatasszisztált eljárások hatékonyságáról az elmúlt fél évszázadban.” (Molnár és mtsai, 2015)

3. Az állatasszisztált tevékenységek

A képzés során az állatasszisztált tevékenységek fajtáiról, eszközeiről és sikeres megvalósulásának feltételeiről átfogó képet kaptam. A Segítő állatok kiválasztása és kiképzése kurzus által a fajok jellemző tulajdonságait, tanítási lehetőségeiket és korlátaikat egyaránt megismertem, különös tekintettel a kutyára, a lóra és a nyúlra. Az állatasszisztált pedagógia módszertana és hatásmechanizmusa az elméleti tudáson túl a gyakorlati tapasztalatokat is szereztem, mely segítette a további tevékenységek pontos tervezését. Az állatasszisztált munka az elmúlt évtizedekben nagy népszerűsége tett szert, egyre színesebben alkalmazhatók mind a szakterületeket, mind a segítő fajokat tekintve.

Segítő állatok fajok szerint

Azt mondhatjuk, hogy szubjektív, hogy milyen állatot tekintünk alkalmas segítőnek, de nem véletlen, hogy magasan a legnépszerűbb állatfajok a ló, a delfin és természetesen a kutya. E három állatfajt általánosságban magas intellektus, jó szocializálhatóság, és nyitottság jellemez, az egyedek persze egyéni eltéréseket mutathatnak. Túl a dobogósokon a paletta nagyon széles és színes a segítő állatok fajait tekintve. Komoly sikereket igazolnak a nyúllal asszisztált tevékenységeket vizsgáló kutatások is. (Molnár és mtsai, 2015) A bájos, puha szőrös szépségeken kívül említést érdemelnek a kevésbé vonzó külsejű segítők is, hiszen akár egy gyermekláncfű levelet falatozó csiga is okozhat derűs pillanatokat, mely által csökkenhet a stressz, a magányosság érzése és bővíthet az ismeretek köre.

Az állatasszisztált tevékenységek fajtái

Az állatasszisztált tevékenységekben közös, hogy az interakcióban a kliens és a szakember mellett egy, vagy több állat is részt vesz, eltérő lehet azonban a tevékenység célja, mely alapján több csoportra bonthatjuk az állatasszisztált tevékenységet.

AAA (Animal Assisted Activity) Az állattal asszisztált tevékenység egy általános fajtája. Olyan elfoglaltság, melynek során az állat jelenléte segíti az embert a tevékenységben vagy állapotban. Ilyenkor az állat az ember kényelemérzetét növeli. Jellemzője a spontaneitás.

AAI (Animal Assisted Intervention) Minden olyan beavatkozás, mely állat bevonásával történik.

AAP (Animal Assisted Pedagogy) vagy AAE (Animal Assisted Education) „az az ellátás, amelynek során állattal segített, pedagógiai-nevelési-oktatási-tevékenységet folytat olyan pedagógus, akinek megfelelő ismeretei vannak a segítő állatról, s azt célzottan pedagógiai koncepciójának megvalósítása érdekében használja fel.”(Molnár és mtsai, 2015)

AAT (Animal Assisted Therapy) Olyan beteg, illetve sérült állapot megváltoztatását célzó tevékenység, melyben a segítő szakember munkáját a speciális szempontok alapján kiválasztott és kiképzett állat segíti. Tudatos és célorientált tevékenység.

2.1.4. Az állatasszisztált pedagógia alkalmazása

Az állatasszisztált pedagógia alkalmazása komoly felkészülést igényel a pedagógus részéről. Mindenekelőtt fel kell mérnie, hogy a csoportjában van-e olyan gyermek, akinek valamilyen oknál fogva ellenjavallt a tevékenység. Az *Indikációk, kontraindikációk a pedagógiai munkában* kurzus felruházott azokkal az ismeretekkel, amelyek által nagy biztonsággal el tudom dönteni, hogy alkalmazható-e az állat, mint segítő a pedagógiai folyamatokban. Ha van állatszörre allergiás gyermek, a szőrös állatok alkalmazása abszolút kontraindikáció. Ilyen esetben próbálkozhatunk hipoallergén szőrű állattal, vagy választhatunk másfajta kültakarójú állatot. Ellenjavallt az olyan állatok alkalmazása is, melyek a gyermekekből félelmet váltanak ki. Ilyen esetekben törekedni kell arra, hogy a gyermek fokozatosan közelebb kerüljön a benne rossz érzést kiváltó állatfajhoz. Első lépésnek egy plüss állatkával való megismerkedés megfelelő lehet. Fontos, hogy figyelembe vegyük azt is, hogy az állat számára ugyancsak biztonságban legyen a gyerekekkel való kapcsolódás. Meg kell bizonyosodnunk róla, hogy a gyermekek fegyelmezhetőek és agresszió jeleit nem mutatják az állat iránt. Agresszív viselkedésre hajlamos gyermekek érzékenyítésének céljából érdemes tekintélyt parancsoló méretű állatot választani.

Az *Állattal asszisztált nevelés-oktatás és szabadidő* kurzus segítségemre volt abban, hogy az eddig megszokott tervezési folyamatokba milyen módon építhetem be a segítő állatot úgy, hogy az a leghatékonyabban hozzájárulhasson az ismeretek átadásához, a kitűzött fejlesztés megvalósulásához. Nagyon értékes tapasztalat volt számomra az, hogy a gyermekek arra irányuló igényét, hogy az állattal kontaktust teremtsenek, fontos a tervezésnél a tevékenység elejére időzíteni, mert ha ez az igény nem elégül ki, negatívan befolyásolja a gyermekek feladatra való összpontosítását. Méltán legendás a kutyák trükkök megtanulására való fogékonysága, kutyával asszisztált foglalkozás esetében tehát a kutya feladatait tekintve a határ a csillagos ég. A nyúllal asszisztált tevékenységek tervezése több időt és kreativitást igényel a pedagógustól. Abban is segített ez a tantárgy, hogy ha az adott állatfajt csak közvetve tudom beépíteni a tevékenységbe, akkor is kielégüljön az állattal való kapcsolódás igénye és a motivációt fenntartsa.

1.A nyúllal asszisztált fejlesztő munka lehetőségei

A kutyával és a lóval asszisztált fejlesztő tevékenység esetén a segítő állatnak és felvezetőjének terápiás vizsgán kell bizonyítania a tevékenységre való alkalmasságát. A nyúllal asszisztált fejlesztő tevékenység esetén erre vonatkozó szabályozás nincs, de a gyermekekért és az állatért felelősséget vállaló pedagógusnak érdemes olyan szempontokat figyelembe vennie az egyed kiválasztásakor, mely biztosítja, hogy az az óvodai csoportban is jól funkcionál. Mindenképp szükséges, hogy nyugodt, az ember iránt érdeklődő, erős hanghatásra és hirtelen mozdulatra mérsékeltén reagáló egyedet válasszunk. Természetesen a nyúlra-, mint a zsákmányállatokra általában- jellemző a félelem, de ennek mértéke eltérő és valamilyen szintű megnyilvánulása a pedagógiában előnyösen felhasználható a gyermekcsoport elcsendesítésében, a türelem és a fegyelem fejlesztésében is.

Korai kezelés vagy handling

Felelős döntés az, ha handlingelt nyulat választunk a fejlesztő tevékenység segítőjének. A handlingelés vagy korai kezelés alatt azt értjük, a születéstől számított egy héten keresztül a szoptatást követően a szopós nyulakat kézbe veszik. Ennek a néhány perces interakciónak az a célja, hogy az állatok idegrendszerének egy érzékeny időszakában a táplálkozás pozitív élményét az emberi érintéssel kapcsolják össze, s így az emberek iránt mutatott félelmi reakcióikat csökkentik. (Molnár és mksai, 2015)

A fejlesztő munka területei

A nyúl nagyon sokrétűen használható akár egy-egy terület kiemelt fejlesztésére, akár komplett fejlesztést tekintve. Egyéni fejlesztés esetén is oldott hangulatban, a szeparáció érzése nélkül folyhat a tevékenység, valamint az egyéni fejlesztésre jutó rövid időből nem folynak el hosszú percek a szorongás oldására, mivel ezt a nyuszi direkt módon feloldja.

Gyakran kihívásokkal teli terület a fejlesztő tevékenység tervezése, megvalósítása és az eredményességének kézzelfoghatósága. A fejlesztő tevékenység a gyermek önmagához viszonyított, magasabb szintre való eljutását célozza meg az egyes készségek, képességek területén.

-
- **Motoros**
 - Nagymozgás: Térbeli tájékozódás, lépés, járás, futás, ugráskészség
 - Finommotorika: differenciált ujjmozgások, fogás, elengedés, megtartás, eszközhasználat, szem-kéz koordináció, ábrázolás
 - **Értelmi**
 - Kognitív
Gondolkodási műveletek
Pszichikus funkciók
 - Érzékszervi
 - **Kommunikációs**
 - Verbális
 - Non-verbális
 - **Szociális**
 - Társas kapcsolatok
 - Egyéni megnyilvánulás

2.Nyúllal asszisztált csoportos fejlesztés

A fejlesztő tevékenység tervezete a mellékletek között megtalálható, melynek reflexiója által bemutatom a tevékenység tanulságát.

A **tevékenység előzményeként** megfigyeltük, hogy mi a hasonlóság, és mi a különbség a nyúl és az ember testfelépítése között. Ehhez a témakörhöz kapcsolható ismert gyermekdalokat és verseket idéztünk fel, valamint a *Mese a legokosabb nyúlról* című verses mesét dolgoztuk fel dramatizálással. Jelképesen a csoport polgármesterének választottuk Málnát, a törpenyulat, aki ekkor beköltözött a csoportszobába.

A **tevékenység tartalmát** a csoport középsős korú gyermekeire illesztettem, akiknél szükségét éreztem a testrészek témakör ismereteinek gyakorlására. Bár életkor szerint szinte tiszta csoporttal dolgoztam, az egyéni eltérések miatt differenciált tevékenységet terveztem. A tevékenység során alkalmazott **módszerek** a bemutatás, cselekedtetés, feladatmegoldás, beszélgetés, ellenőrzés, értékelés és a dicséret.

A motivációra mindig nagy hangsúlyt fektetek, mivel gyakran tapasztalom azt, hogy a gyermekek érdektelensége az ismeretszerzésének útjában áll. A nyuszi felkeltette

és fenntartotta a gyerekek érdeklődését, így én sok energiát takarítottam meg ezen. A nyuszis szőnyeg láttán a gyerekek tudják, hogy a nyuszival fogunk játszani, ez a motiváció első része. A gyerekek közül mindenki szívesen ér hozzá a nyúlhoz, a tervezés közben mégis figyeltem arra, hogy a nyúllal való érintkezés ne legyen kötelező, illetve legyen köztes megoldás, mint üdvözlésnél a szóbeli köszönés, a továbbiakban pedig a nyuszis szőnyeg megérintése a nyúl helyett. Az **eszközök**, amelyeket a foglalkozáshoz hoztam, szinte mind kapcsolódtak a nyuszihoz, így érdekesek voltak a gyerekek számára.

Amíg mindenki üdvözölte a nyuszt, elismételtük a nyúl megérintésének szabályait (hirtelen mozdulatot mellőzve, finoman, szörnövekedéssel megegyező irányba simítani). A *Mit csinál a kis kezem* kezdetű mondóka közben a gyermekek kiélhetik az állattal való fizikai érintkezés igényét, itt figyelembe kellett vennem, hogy egyszerre 4 gyerek fér el komfortosan a nyuszi körül, így addig ismételtük, amíg mindenki legalább egyszer sorra került.

Céлом a tevékenység során az emberi test részeinek megnevezése, funkcióinak megismerése volt. Eredményesnek ítélem meg a foglalkozást, mivel a testrészek nevei közül néhányat eddig nem ismertek a gyerekek, és volt olyan, amit összekevertek. A végtagok megfigyelése és a különbség összehasonlítása során a csukló, könyök, térd és boka ízületek megnevezése okozott nehézséget. A gyerekek a foglalkozás után többször vizsgálták magukon és a nyuszin ezeket a részeket. Először úgy ítélem meg, hogy nem volt szerencsés az összehasonlítás, mert esetleg megtévesztő lehetett számukra, végül mégis úgy tűnt, hogy eredményes volt, mert a testrészek gyakorlásakor kevés hibával ezeket az ízületi kapcsolatokat is meg tudták nevezni a következő alkalommal. A továbbiakban helyesen használták a megnevezéseket.

Nevelési feladatként a szociális kapcsolatok erősítése, a közösségi érzés alakítása és a türelem fejlesztése volt. A futójáték elején a gyerekek légiesen könnyed mozgásra törekedtek, hogy ne riasszák meg az éppen aktuális játékmester ölében pihenő nyuszt. Nagyon látványos különbség volt számomra a korábban megfigyelt futójátékokban tanúsított stílusuk között, mivel most sokkal jobban figyeltek nem csak a nyuszira, hanem egymásra is. Óvták, figyelmeztették egymást, ha akadályhoz közeledett, annak érdekében, hogy ne okozzon nagy zajt. Mivel láttam, hogy a gyerekeknek egyre inkább nehezebb esik a halk kocogás, az utolsó 3 forduló előtt a nyuszt visszaraktam a ketrecébe és gyors futást engedélyeztem.

A gyermekek **készség-, képességfejlesztése** a babzsákos játék során zajlott. Ez a játék fejleszti a koncentrációs készségüket, az audiovizuális készségüket, a kognitív képességeket és a finommotorikát. A nyuszi ennél a játéknál a ketrecében maradt, a gyerekek a szőnyegen ülve versenyeztek a babzsák megszerzéséért. Számítottam rá, hogy a nagy izgalom, a győzelem öröme vagy a veszteség okozta csalódás hangos megnyilvánulással jár. Szerencsés volt, hogy az előző játék végére a futásban elfáradtak, így hosszán tudtuk játszani ezt a nagy koncentrációt igénylő játékot.

A nyuszi és a nyuszis kosár újra a szőnyegen várta a gyerekeket. Az autista kisfiúval korábban előfordult, hogy egy kopott bögrétől nagyon megijedt, így fontosnak tartottam, hogy ne egy fényképet vágjak szét a testrészek felismerésének céljából, hanem rajzon szemléltessem azokat. Nem váltott ki negatív érzelmet testrészek rajza, az összeállítás örömet okozott nekik.

A nagy papírra való rajzolást nagyon érdekesnek találták. Könnyen lehet őket irányítani és meglepően ügyesen dolgoztak csapatban. A feladatokat könnyen megosztottuk közöttük. A nyuszi rajzra füvet is rajzoltak. Ezt kihasználva két gyermeket, akik a maguk feladatával elkészültek és csak hátráltatták volna a többiekét, kiengedtem füvet szedni a nyuszinak jutalmul, amit a tevékenység végén kaphat meg.

Az ügyességi játékhoz akadálypályát rendeztünk be közösen. Ezt a feladatot az összes gyerek nagyon szerette. Az utánzójárásoknál a testrészek megnevezésének segítségével kiemeltük, hogy mi teszi egyedivé az állat mozgását, miről ismerjük fel rögtön, ha valaki utánozza. Ügyesen ismerték fel és nevezték nevén a sajátosságokat.

A fejlesztést egy szoborjátékkal zártuk. A gyerekek a mozgásos játék során kifejezetten felszabadultak voltak. Lendületesen zajlott a játék, a „szobrokat” pár másodperc alatt kibillentette a fáradtság. Amikor mindenki a padon ült már, beszélgető kört kezdtünk. Mindenki elmondta, hogy mi tetszett neki a legjobban, mi volt a legérdekesebb, vagy éppen a legkevésbé izgalmas a számára, majd értékeltem a gyermekek tevékenység alatt tanúsított viselkedését.

Legvégül simogatással és a jutalom fűvel és répával elköszöntek a nyuszitól.

3. Nyúllal asszisztált egyéni fejlesztés

A fejlesztő tevékenység tervezete a mellékletek között megtalálható, melynek reflexiója által bemutatom a tevékenység során szerzett tapasztalataimat.

A tevékenységet egy hallássérült kisfiúra terveztem, aki frissen kapott hallókészüléket.

A tevékenység előzményeként a gyermek óvodai csoportjában a háziállatokkal ismerkedtünk. A kisfiú a csoportban inkább visszahúzódó, alig kommunikál, így bizonytalan voltam benne, hogy a témában mennyi ismeretet szerzett.

A tevékenység tartalma az auditív észlelésre irányult elsősorban. A tevékenység során törekedtem arra, hogy a kisgyermek sokféle hanginger érje több irányból. A hallókészülék által friss élményei vannak, de a visszajelzései még nem egyértelműek, így nincs pontos információnk arról, hogy mit hall. Figyelembe vettem, hogy a kisfiú nagyon visszahúzódó, ezért mindent megtettem azért, hogy szorongástól mentes légkört biztosítsak a számára. A nyuszi megkönnyítette ezt, örömmel lépett vele interakcióba.

A tevékenység célja a percepció fejlesztése, az érzékelés- és észlelés fejlesztő játékok a háziállatok jellemzőinek megismertetése által. Bár a konkrét cél valóban ez volt, a foglalkozás legalább ennyire célozta a kisfiú szorongásának feloldását a sikeres kooperáció érdekében. A foglalkozás végére fokozatosan nyitottá vált a gyermek annyira, hogy megbizonyosodott, hogy az utasításokat meghallja és megérti, a feladatot el tudja végezni, ami nagyon fontos tapasztalat volt. **A képesség- és készségfejlesztési feladatok** a szem-kéz koordináció, a finommotorika, a ritmusérzék, az auditív figyelem és emlékezet fejlesztése, valamint a taktilis érzékelés fejlesztése volt.

A nevelési feladat a figyelem és a türelem fejlesztése volt, mert gyakori, hogy félbehagyja az elkezdett tevékenységet. Igyekeztem minél változatosabb **módszereket** alkalmazni, úgy, mint a bemutatás, cselekedtetés, beszélgetés, ellenőrzés, értékelés és dicséret.

A gyermek számára nagyon előnyös volt az egyéni munkaforma, mert könnyebben oldódott fel, bátrabban beszélt és használt nonverbális jeleket. Biztos vagyok benne, hogy őt kiemelkedően segítette a szorongás csökkentésében és a kitartásában a nyuszi jelenléte.

2.2.A törpenyúl etológiája

2.2.1.A fajta kialakulása, jellemzői

Az ember és a házasított nyúl kapcsolata egészen az ókorig vezethető vissza. Már ebből az időből maradtak ránk a nyúltartásra utaló feljegyzések (Molnár és mksai, 2009), bár a céltudatos tenyésztés csak a XVIII. században valósult meg.

A mai házi nyúl őse az Észak-Afrikában és az Ibériai-félszigeten őshonos üregi nyúl volt. Rendszertani besorolás szerint a házi nyúl a gerincesek törzsébe, az emlősök osztályának a nyúlalakúak rendjébe, ezen renden belül a nyúlfélék családjába tartozó faj. A házi nyúl az egész világon elterjedt, elsősorban húzáért tartják, de hasznosítják a prémjét, valamint állatkísérletekben is alkalmazzák őket. Az évszázadok során számlálhatatlan fajtáját tenyésztették ki méretre, színezetre, szőr-hosszra valamint a fül állására szelektálva. Ennek köszönhetően jött létre az oroszlánfejű törpenyúl is, mely nagyon népszerűvé vált a kedvtelésből tartott állatok körében. Nem túl nagy, 1,5-2 kg körüli testtömegével és nyakánál látható, oroszlán sörényre emlékeztető, hosszabb tincseivel tetszetős külalakkal bír. (Szendrő, 1999)

Gazdaságunkban az elmúlt 10 évben több fajtáját tartottuk a házi nyúlnak. Kezdetben a német óriás fajta, majd az új-zélandi vörös és a pannon fehér fajtákkal szereztünk saját tapasztalatot. Ezidő alatt megfigyeltem, hogy néhányuk kifejezetten szelíd, az emberrel való interakcióra nyitott viselkedést mutatott, míg olyan is akadt közöttük, melyek a vadon élő rokonaikhoz hasonlóan elutasítóan, menekülő szándékot mutatva reagáltak az emberi közeledésre. Az egyedek emberi közeledésre adott reakciói nem volt összefüggésben a fajtával, így arra törekedtünk, hogy a legkisebb stresszt mutató egyedeket tartsuk meg továbbtenyésztésre. Amellett, hogy szívesebben foglalkozunk az ember egy nyugodt, érdeklődő állattal, még ha azt csak a gazdasági haszna miatt tartja is, pozitív hozzájárulás ezen tulajdonságnak továbbá, hogy az állat egészségesebb, szaporodása sikeresebb. A szelídebb egyedekre szelektált nyúlállományunkban az utódok nagy százaléka örökölte az anya jó tulajdonságait. Felnövekedve ők adták a legegészségesebb állományt és a legtöbb utód is ekkor született.

2.2.2.A nyúl takarmányozása és emésztése

A nyúl növényevő állat. Táplálékát legnagyobb százalékban a széna, vagyis a kiszáritott, hosszúszerű fűfélék teszik ki. Magas rosttartalma miatt a széna biztosítja az emésztőrendszer megfelelő működését, a szervezetbe kerülő szőrszálakat mintegy kisöpri

az állat emésztőrendszeréből, valamint a fogak szükséges mértékű kopását is biztosítja. Az ürülék a bőséges széna fogyasztás következtében szilárd, bogyós és szinte semleges szagúvá válik. A széna beltartalmi értéke meglehetősen alacsony, így szükséges kiegészíteni friss fűfélékkel, zöldségekkel, gyümölcsökkel és gabonafélékkel. Szemes takarmányok közül a búza, a zab, a napraforgó és a kukorica kis mennyiségben, keverve energiadús táplálékkul szolgál. A gazdasági nyulak számára kifejlesztett nyúltáp, mely nagyrészt lucernaszénát és némi szemestakarmányt tartalmaz, jó alternatívája a nyúl komplex takarmányozásának. Pelletált formájának köszönhetően kényelmesen tárolható és adagolható. (Szendró, 1999)

Mint a legtöbb állatnál, a nyúlnál is fontos, hogy fokozatosan szoktassuk az újfajta táplálékhoz, hogy az emésztőrendszere hozzá tudjon szokni az új anyagok feldolgozásához. Különösen igaz ez a szűkös tél után burjánzásnak induló, friss, tavaszi fűfélékre, melyek esetében érdemes arra is figyelni, hogy csak a haramat felszáradása után szedjük, és adjuk az állatnak, elkerülve ezzel az emésztési nehézséget, a felfúvódást. A gyümölcsök csak kis mennyiségben adhatók magas cukortartalmuk miatt, mert túlzó fogyasztásuk lágy bélsarat eredményezhet. Az óvodás korú gyermekekkel megértethetjük ezt a fontos szabályt úgy, hogy párhuzamba állítjuk a gyermekek édességfogyasztásával, vagyis a gyümölcs legyen jutalom a nyúl számára. Terápiás helyzetben előfordul, hogy azt feltételezzük, hogy a segítő nyúl feladathelyzetben tartásához az optimálisnál több „jutalmat” kap, ilyenkor széna diétát tarthatunk, mely azt jelenti, hogy aznap már nem kap egyebet, csak szénát és vizet. Saját gyermekeim által tapasztalatom, hogy a terápiára szelektált nyúl tökéletes biztonsággal veszi el a gyermekektől a csippentve tartott búzaszemet is, így nem szükséges ünnepi falatokkal csábítani, elegendő, ha a reggeli takarmány adagját kihagyjuk a tevékenység napján.

A nyúl tápláléka a szájüregből a gyomorba kerül, innen a vékonybélbe a következő adag elfogyasztott táplálék „tolja”, mivel gyomra nem elég izmos ahhoz, hogy ezt a feladatot elvégezze. A vékonybélből a tápanyagok nagy része felszívódik, a többi tovább halad a vastagbélbe, majd a vakbélbe. A vakbélben található baktériumok által lágy bélsár képződik, melyet az állat a végbélnyílásból elfogyaszt. (Szendró, 1999) Bár ez az ember számára furcsa szokás visszataszítónak tűnhet, az állat egészségének megőrzését szolgálja, valamint általában diszkrétan, magányosan végzi ezt a cselekvést, így nem mutat rossz példát a frissen szobatisztult kiscsoportosoknak sem.

Anyagcseréje folyamatos. Bár alkonyati állatként ilyenkor a legaktívabb a táplálkozást tekintve is, a nap nagy részében rág, szinte bármikor elfogadja a neki szánt

falatokat. Napjában többször ürít, így az ovisok a táplálék feldolgozásának teljes folyamatát láthatják.

Állandó jelleggel biztosítani kell a nyúl számára a tiszta ivóvizet, melyet célszerű úgy elhelyezni, hogy ne tudja beszennyezni, kiborítani. Jó megoldás erre a golyós rágszáló itató alkalmazása. Nyári melegben folyadékfogyasztása látványosan megnő, téli hidegben az is előfordul, hogy a friss zöldségekből származó nedvességgel megelégszik, és szinte alig iszik.

Vizeletének mennyisége is ettől függ. Ürülékével ellentétben a vizelete gyakran kellemetlen szagú, így érdemes nedvszívó anyagot elhelyezni az ürítésre használt területre. Ilyenek a faforgács, az aprított csutkaalom és a fapellet. Ezek közül a fapellet a legeredményesebb a szagok megkötésében, bár a takarítást így is érdemes naponta elvégezni.

Vizeletüket a területük megjelölésére is használják, valamint a párzási időszakban jellegzetes oldalra vizeléssel üzennek a kiválasztottjuknak. A jelölő vizezés jellemzőbb a hímnemű egyedekre, de stresszhelyzetben jelölhetnek a nőstények is.

2.2.3.A fogak és a karmok gondozása

„Az állatok számára a táplálékot, továbbá a nyulak és a rágszálók esetében a fogak koptatásához szükséges rágóanyagot az adott fajnak, az egyed korának és élettani állapotának megfelelő minőségben, mennyiségben és lehetőség szerint az adott faj természetes viselkedési szokásaihoz leginkább alkalmazkodó időközönként kell biztosítani.”(41/2010. (II.26.) Korm. rendelet a kedvtelésből tartott állatok tartásáról és forgalmazásáról 14 § (1))

A nyúl foga folyamatosan növekszik, de megfelelő takarmányozás mellett a növekedéssel arányos mértékben kopik is az állandó rágástól. Előfordul, hogy az állat nem rág eleget, vagy elég kemény eleséget, és a fogak kopása nem elégséges. Ez a fogak agyarszerű túlnövekedéséhez vezet. Az állatot táplálkozásban korlátozó, fájdalmas elváltozást a szaknyelvben elefántfognak neveznek. A fogakat reszeléssel és/vagy vágással lehet rövidíteni, de fontos, hogy a probléma újra jelentkezik, ha az állat továbbra sem rág eleget.

A nyúl természetes élőhelyén földalatti üregekben él, melyeket ásással alakít ki és tart karban, valamint vannak olyan számára ízletes növényi részek is, melyekhez ásással jut hozzá, ezáltal a karmai folyamatosan kopnak.

A ketrecben tartott nyúlak nincs lehetősége koptatni a karmait, így arról a gazdájának kell gondoskodni, mivel a hosszú karmokkal minden ártó szándék nélkül is sérülést okozhat. A karmok rövidítését kellő felkészültséget követően egy körömvágó csipesszel el lehet végezni. A karom beágyazódási felén az élő részt a vérkeringés láthatósága jelzi, míg a szabadszél felől felismerhető az elhalt vég, amit el kell távolítani. Érdeemes az élesre vágott széleket egy-két mozdulattal sorjátlanítani. A mellső lábakon 5-5, a hátsó lábakon 4-4 karom található. Maga a karomvágás a nyúl számára nem kellemetlen, ha az állat hozzászokott az ölbevételhez, rutin eljárássá válik a nyúlpedikúr, ami mindössze néhány percet vesz igénybe. Ajánlatos ezt a rutint kialakítani, nem csak az emberen esett sérülések megelőzése érdekében, de azért is, mert a karmok elhanyagolása gyulladáshoz vezethet. (Juhász, 2008)

2.2.4.A nyúl elhelyezése

A nyúl elhelyezése is jogilag szabályozott, miszerint nem lehet fél négyzetméternél kisebb helyen tartani. Ezen túl törekednünk kell arra, hogy a nyúl számára ezt a területet úgy rendezzük be, hogy szükségleteit ki tudja elégíteni és a természetes igényeinek a lehető legnagyobb mértékben megfeleljen. A nyúl tartására optimális megoldás lehet egy 100 cm x 50 cm alapterületű, 50 cm magas ketrec, melyben elhelyezhető etető tál, itató, szénatartó, sarok wc és egy búvóhely. A sarok wc-t a nyúl viszonylag könnyen megtanulja használni, ami által a takarítása nagyon leegyszerűsíthető. Búvóhelyre azért lehet szükség, mert a nyúl, a zsákmányállatok természeténél fogva félős állat. Ha veszélyt érez, biztonságos rejteket keres, így a nyuszi szinte a pedagógus közbeavatkozása nélkül képes jelezni a gyerekeknek, ha túl hirtelen nyúltak felé, vagy ha hangosak.

A nyúl bizonyos időre kültéri karámban kihelyezhető a fűbe, szabadon engedhető a házban vagy a csoportszobában, változatossá téve ezzel az életterét. Felügyelet nélkül nem ajánlatos hagyni, mivel a szabadban képes kiásni magát a karámból, a csoportban pedig kíváncsiságának engedve megrághat olyan anyagokat, amelyek egészségkárosodást okozhatnak az állatnak, anyagi kárt pedig a gazdinak.

2.2.5.A nyúl szaporodása és az utódgondozás

A nyúl kifejezetten szapora állat, hiszen nagyon korai életkorban, már 4-6 hónaposan ivarérett, valamint nem ritka, hogy az egy vemhességből születő fiókák száma 10 körüli egyedet számlál. Szinte folyamatosan képes a megtermékenyülésre. Az intenzív tartás során az anyákat akár a fialás után 3-4 héttel újra vemhesítik. A vadon élő egyedek jellemzően a tavaszi-nyári időszakban párosodnak, mely a napsütéses órák számának növekedésével hozható összefüggésbe, mely hatással van a hormontermelésükre, valamint a sikeres utódgondozást is segíti, hogy a táplálék ekkor áll bőségesen rendelkezésükre.

A vemhességi idő 29-33 nap között mozog. A fialás előtt az anya fészket épít szénából, melyet a hasáról tépett, puha szőrrel bőségesen kibélel. A fialás beindulásával beálló hormonális változások teszik lehetővé azt, hogy a szórtépés nem jár fájdalommal. A fiókák csupaszon és csukott szemmel jönnek a világra. A hajnali órákban naponta mindössze egy alkalommal szopnak 3-4 hetes korukig. Egy hónapos korukra megtanulnak szilárd táplálékot enni. (Szendrő, 1999) A kedvtelésből tartott nyulaknál nem jellemző, hogy több egyed tartanának egy ketrecben, így nem történhet párosodás. Előfordulhat, hogy a nőstény nyúl fészket épít, szórtép és nyugtalanabb az átlagosnál annak ellenére, hogy nem vemhes. Ezt álvemhességnek nevezzük. Amennyiben a terápiás tevékenység tervezésében zavaró, ivartalanítással megszüntethető ez a viselkedés.

2.2.6.Betegségek

A nyulat viszonylag kevés betegség fenyegeti, mégis fontos, hogy ezeket ismerjük és védekezzünk ellenük. Minél előbb felismerjük a megváltozott viselkedést, annál biztosabban segíthetünk a problémán, legyünk hát figyelmesek és ismerjük fel, ha a nyuszi bágyadt, gubbaszt, étvágytalan, nem-, vagy rendellenesen ürít.

Az emésztőrendszer megbetegedései ellen a megfelelő takarmányozással tehetünk. Ha kedvencünk mégis étvágytalanná válik, nem ürít, gyanakodjunk arra, hogy „dugulás” keletkezett a szervezetében. Ilyenkor azonnal adjunk maláta pasztát a nyuszinak, mely a lenyelt szórt feloldja. Ha ez nem hoz eredményt, állatorvoshoz kell fordulni.

Ha az állat megfelelő takarmányozás ellenére lesoványodik, belső élősködőkre, ha nyugtalan, vakarózik, külső élősködőkre gyanakodhatunk. Családban tartott nyuszi esetében kiemelten fontos az élősködők elleni rendszeres védekezés.

A legismertebb nyúl betegségek a myxomatózis és az RHD. A myxomatózis kórokozója szúnyogcsípés útján terjed. Kezdetben kötőhártya gyulladást, orr és száj duzzanatot okoz, majd a nemiszervek duzzanatát, végül mogyoró méretű csomók keletkeznek a bőrön. Az RHD egy gyorsan terjedő, gyakran elhullással járó, vírusos megbetegedés, melyet az elhullott állat véres orr nyílása jelez, valamint vérzést okoz a tüdőben és a bélrendszerben is. Mindkét betegség ellen vakcinázással védekezhetünk. (Szép, 1984)

2.3. Törpenyúl az óvodában

2.3.1. csoportállat kiválasztása

Az állatasszisztált intervenciók területén fajok tekintetében a kutya a legelterjedtebb segítő. *A kutya szociális és kognitív képességei* kurzuson való részvétel során megismertem azokat a mögöttes tartalmakat, amik a kutyát a leggyakrabban tartott kedvencé teszi. Személyes véleményem is az, hogy a kutya bármely állatfajnál szélesebb körben alkalmazható ezen tevékenységben, megfelelni akarása, taníthatósága és a legkorábban és legsikeresebben végbement domesztikációja okán. A *Segítő állatok kiválasztása és kiképzése* kurzus ismeretei segítettek abban, hogy speciálisan az óvodai csoport kiskedvencéül választandó állatfajt tekintve a kutyáénál is előnyösebb tulajdonságokat ismerjek fel a törpenyúlban.

Az óvodai csoporttal a csoportállat kiválasztásában és annak fogadására való felkészülésben a felelős állattartás 7 aranyszabályát hívtam segítségül. E szabályokat a 2022-es Fenntarthatósági témahét egyik előadásából ismerték meg a gyermekek, melyet a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal, Állategészségügyi és Állatvédelmi Igazgatóság, Állatvédelmi osztályának vezetője, Dr. Pallós László, Országos Állatvédelmi Főfelügyelő készített. Az előadás ismeretanyagát speciálisan a csoportunkra adaptálva dolgoztuk fel, melyet a felelős állattartás 7 aranyszabálya szerint részletesen kifejttek.

2.3.2. A felelős állattartás 7 aranyszabálya

1. Felelősség

Az óvodások óvodai tartózkodásuk idejére vállalják, hogy az állatka szükségleteinek kielégítéséért tesznek. Az óvodapedagógus vállalja, hogy a gyermekeket ebben segíti, és/vagy helyettesíti. A csoport vállalja a nyúl esetében akár 10 évre szóló

kötelességet és kötődést. A ballagó óvodások jószívvel átadják az óvodába érkező kicsiknek, és a későbbiekben meglátogatják az állatot.

A felelősség témakörénél felmerült a költségek vállalása is, melyben a pedagógus az eszközök költségeit és az esetleges orvosi költségeket vállalja.

2.Szeretet

A gyerekek között akad, aki tart a kutyától, viszolyog a hüllőktől és gusztustalannak tartja a csigát. A nyúl kivétel nélkül, mindannyiunk számára a szerethető kategóriába tartozott már akkor, amikor a saját kisállat ötlete felmerült. Ezt megfelelő alapnak találtuk a szabály hosszútávú betartásának biztosítására.

3.Táplálás

A táplálás a döntésünk meghozatalának sarkalatos pontja. A nyúl táplálékigénye sokszínűsége által számos előnyös részletet hordoz. Bőséges ismeretet szerezhetnek a gyerekek a szemestakarmányokról, a friss és szárított növényi részekről, a zöldségekről és a gyümölcsökről. Mindezeket higiénikusan tárolhatjuk hűtés nélkül is. Népszerűsíthető a zöldség és gyümölcs fogyasztás a gyerekek körében azáltal, hogy az emberi fogyasztásra nem alkalmas részeket a nyúlnak adhatják.

A nyúl szobatisztaságra, sarok wc használatára szoktatható. Végterméke rostdús táplálás mellett szilárd állagú, nem bűzös ürüléke mérsékelt kellemetlenséget okozva - akár a gyerekek által- takarítható. A nagy mennyiségű bogyót naponta szükséges eltávolítani, jól megfigyelhető így az anyagcsere folyamat végbemenetele.

A nyuszi körüli számos teendő lehetővé teszi, hogy a csoportból több gyerek is feladatot kapjon. Minden nap szükség van széna-, táp-, víz- és tisztaság felelősre. A felelősök kinevezése történhet önkéntes jelentkezés és kinevezés alapján is.

4.Mozgásigény

A csoportszobában és az udvaron is találtunk olyan területet, ahol a nyúl ketrece és kifutója biztonságosan elhelyezhető. Kiegészítve ezeket a tereket a foglalkozások helyszínével, biztosak lehetünk benne, hogy a nyúl mozgásigényét ki tudja élni.

5.Egészség

A nyulakra jellemző betegségekről és az ajánlott oltásokról a közeli állatorvosi rendelőben tájékozódunk. Javaslatot kaptunk arra is, hogy a megváltozott viselkedés vagy táplálkozási szokások esetén gyanakodjunk arra, hogy valamilyen betegség áll a háttérben. Tartsuk megfigyelés alatt az állatot, hisz nekünk kell olvasni a jelekből, mivel az állat nem tudja elmondani, ha valamilyen diszkomfort érzete van.

6. Utódok

A gyerekeknek az állatcsaládok témakörében szerzett ismereteiket ismételve, életkori sajátosságait figyelembe véve dolgoztuk fel a témát.

7. Környezet

Követeket választottunk a gyerekek közül, akiket az óvodavezetőhöz és az intézmény többi csoportjához küldtünk, hogy elmondják a tervet, miszerint a csoportunkba egy nyuszi költözik, amihez a bejegyzésüket kérjük.

2.3.3. Állatvédő állattartás

Az óvodai csoport kiskedvence tökéletes „eszköze” az állatvédelemi elvek belsővé válásának is. Személyes tapasztaláson alapuló ismereteink hosszabb távon is megmaradó tudást biztosítanak, míg a csupán elméleti ismeretek felszínesek lehetnek. Mind tudjuk, hogy az állatoknak, melyekért felelősséget vállalunk, igényeiket, de legalábbis szükségleteiket kötelesek vagyunk kielégíteni. Amennyiben egy óvodai csoport közösen vállal felelősséget egy állatért, a gyerekeknek lehetőségük van megtanulni, hogy milyen teendőket kell ellátni annak érdekében, hogy az állat kényelmetlenség nélkül élhessen. Állatvédelmi szempontból vitathatatlanul értékes ez a tapasztalás azért, mert gyakorlati tudást szereznek a gyermekek az állatok szükségleteiről, megtapasztalhatják a felelősség érzését, valamint abban az esetben, ha a gyermek nem tulajdonolhat saját háziállatot, az erre irányuló igény valamilyen mértékben mégis kielégül.

A haszonállatok intenzív tartástechnológiájának terjedése hívta életre azt a tanulmányt, melyben 1965-ben a brit Roger Brambell megfogalmazta, hogy az állatokat úgy kell tartani, hogy azoknak elegendő mozgásterük legyen ahhoz, hogy képesek legyenek felállni, lefeküdni, kinyújtani a végtagjaikat és tisztogathassák magukat. Ezen elveket követve és kiegészítve 1979-ben a Haszonállatok Jólétének Tanácsa (UK Farm Animal Welfare Council) dolgozta ki az alábbi öt pontot, mely a mai napig a terület jogi szabályozásának alapja világszerte. Bár az *Öt állati „szabadságjog”*, vagy másként *Öt állati mentesség* elsősorban a haszonállatokra vonatkoztatható, általa jól értelmezhető a gyermekek számára is, hogy melyek azok az alapvető jogok, melyeket általánosságban véve az állatok számára biztosítani kell ahhoz, hogy megfelelő életminőségben teljen az életük.

- **Éhség és szomjúság nélküli élet:** elegendő friss víz és megfelelő minőségű és mennyiségű élelem biztosítása

- **Kényelmetlenség nélküli élet:** megfelelő környezet, beleértve a búvó- és pihenőhelyet

- **Fájdalom, sérülés és betegség nélküli élet:** sérüléstől és betegségtől való védelem, illetve szükség esetén vizsgálat és gyors kezelés

- **Félelem és gyötrelem nélküli élet:** a környezet és a bánásmód nem okoz pszichikai szenvedést

- **Jog a fajra jellemző viselkedés kifejezéséhez:** elegendő hely, megfelelő tartásrendszer és azonos fajú állatok társaságának biztosítása

Reflexió

A törpenyúl, mint az óvodai csoport kiskedvencként kiválasztott állatfaja, és főleg Málna, a fajta állatasszisztált terápiára szelektált egyede, számtalan lehetőséget hordoz magában az állatasszisztált pedagógia területén. Már a puszta jelenléte is oldja a feszültséget, a gyerekek érdeklődőek, nyitottak és készek az együttműködésre. A mikrosz csoportos foglalkozások során a nyuszihoz kapcsolódó ismeretek feldolgozása által a gyerekek értékes, érdekes és valódi tudáshoz jutnak hozzá, ami a tervezett tevékenységek sikerességében nyilvánul meg. A nyuszi gondozását örömmel végzik az ovisok, melyet próbálunk a lehető legtöbb feladatra szétválasztani. Két okból döntöttünk a feladatok felosztása mellett. Az egyik az, hogy minél gyakrabban kerülhessen kontaktusba a nyuszival egy-egy gyermek, a másik ok pedig az volt, hogy a feladatokat rövid idő alatt el lehessen végezni, ne váljon teherrel senki számára. Mivel általában sok az önként jelentkező a feladatokra, így biztosítjuk, hogy naponta legalább 5 gyermek kaphat konkrét feladatot. Ritkán előfordul, hogy valaki éppen nem szívesen végzi el a rábízott teendőt, a társak lelkesedését látva mégis eleget tesz a feladatának. Spontán módon fejleszti a nyuszi a környezetében lévők szociális készségeit és fokozza a kommunikációs kedvüket azzal, hogy gyakran szolgáltató beszédtemát a viselkedése.

2.4. A szakmai fejlődés tényeinek megfogalmazása

Az Állatasszisztált pedagógiai fejlesztő szakirányú továbbképzés során értékes és érdekes ismeretekkel bővült az eddigi tudásom, mind az állatokat és az állattal asszisztált tevékenységek lehetőségeit, mind a pedagógiai tartalmakat tekintve. A megszerzett ismeretek hozzásegítenek ahhoz, hogy a pályám során az állatokat szociális katalizátorként, motiváló erőként és a fejlesztő tevékenység részeként alkalmazzam.

2.5. Összegző reflexió a szakmai fejlődésről

A képzésre való jelentkezésem idején nem voltam teljesen biztos abban, hogy az óvodapedagógus pályám azon szakaszához értem, amikor egy ilyen komoly szakirányú továbbképzésnek eljött az ideje. Féltem attól, hogy a kezdeti lelkesedésem hamar alábbhagy a sok időt és erőfeszítést igénylő tananyagok elsajátításának következtében. Az állatasszisztált pedagógiához kapcsolódó, első két félév időszaka minden félelmemet eloszlatta, sőt, azt mondhatom, hogy a befektetett energia többszörösét kaptam vissza a feladatok elkészítése és a vizsgákra való felkészülés során. Olyan lelkesen tanultam a vizsgákra, mint amire felhőtlen diákéveim alatt nem volt példa, pedig életemben sosem kellett még egyszerre ennyi fronton helytállnom. Feltételeztem, hogy ezt a természetes érési folyamat okozza, hiszen a továbbképzést önszántamból vállaltam és a magammal szemben támasztott elvárás az, hogy a vállalt feladatot el is végezzem. Ennek megfelelően haladtam tovább tanulmányaimban a következő két félévben is, de a tanulásban ekkor kevesebb örömet leltem. A portfólió készítés során ismertem fel az összefüggést az örömet okozó tanulás és az állatok, valamint a kötelességként megélt egyéb elsajátítandók között. Az állatasszisztált pedagógiai fejlesztő képzésről hamuban sült pogácsaként magammal viszem ezt az élményt, és a nehézségek idején, vagy ha egyszerűen olyan tevékenységre éhezem, amiből a csoportommal növekedhetünk tudásban, szívben és lélekben, alkalmazni fogom az állatasszisztált pedagógiát.

3. További tanulási és fejlődési célok megfogalmazása

3.1. A képzésen tanultak beépítésének lehetőségei a saját munkába

Nagyon korán, már a képzés első félévében megfogalmazódott bennem az igény arra, hogy mielőbb alkalmazzam a tanultakat a mindennapi munkám során. A terápiás munkára kiválasztott Málna nevű nyuszi először a saját gyermekeimmel „gyakorolt”. Ezen tapasztalatok felruháztak bizalommal az egyeddel szemben, és rögzítették a képzésen tanultakat. A nyuszit mikró csoportos foglalkozások és egyéni fejlesztés segítőjeként alkalmazom, mely színesebbé tette a tevékenységeket és megkönnyítette a gyermekekkel való kapcsolatfelvételt és figyelmük fenntartását.

3.2. Az elméleti ismeretek és gyakorlati tapasztalatok összevetése, reflektálás

A képzés első évében az elméleti és gyakorlati tartalmak nagyban összefonódtak, amit nagyon szerencsésnek tartok. A széleskörű elméleti ismeret megértésében és elsajátításában segítségünkre volt megannyi gyakorlati helyzet ismertetése és elemzése, valamint a konkrét állattal asszisztált tevékenység megtapasztalásának lehetősége a terápiás munkát végző kutyákkal és lovakkal. Ezáltal vált igazán hitelessé számomra az állatasszisztált pedagógia, hiszen a magam bőrén tapasztalhattam meg azt a hatást, hogy amikor az terápiás állatok jelenlétében zajlott az oktatás, sokkal gördülékenyebben, magasabb határfokon tudtam elsajátítani az elméleti tartalmakat is. Az elméleti és gyakorlati ismereteim által hamar alkalmasnak ítélttem magamat arra, hogy a terápiás nyuszit bevonjam az óvodás korosztállyal végzett tevékenységekbe.

3.3. További szakmai tervek

A nyúllal asszisztált fejlesztés az óvodában olyannyira sikeresnek bizonyult ebben a rövidke kezdeti időszakban, hogy rengeteg ötletem van a jövőre nézve. Szeretnék speciálisan egy-egy sérülési területre tervezett, csoportos és egyéni fejlesztő foglalkozásokat, valamint másik csoportba járó gyermekeknek szakkör jelleggel nyuszis foglalkozást tartani. A nyuszt szívesen próbálnám ki a nevelőtestület csapatépítő tréningjein, valamint a kisiskolás korosztálynál olvasás és szövegértés gyakorlására.

A képzés során menthetetlenül beleszerettem a kutyás terápiába. További terveim között szerepel egy kutya terápiás munkára való kiképzése, mert azt gondolom, hogy a nyúllal asszisztált fejlesztő tevékenységet tökéletesen kiegészítené, valamint a nyúl korlátain túli tevékenységek is kivitelezhetővé válnának általa.

**A ZÁRÓDOLGOZAT/SZAKDOLGOZAT/DIPLOMADOLGOZAT/PORTFÓLIÓ
TARTALMI KIVONATA**

A törpenyúllal asszisztált pedagógia lehetőségei az óvodai nevelésben

Vajda Nóra

Állatasszisztált pedagógiai fejlesztő területen szakvizsgára felkészítő szakirányú továbbképzés

Neveléstudományi intézet

Belső témavezető: Dr. Molnár Marcell István

Egyetemi docens

MATE Állattenyésztési Tudományok Intézete

Portfólióm központi témája a törpenyúllal asszisztált pedagógiai tevékenység előkészítése és megvalósítása az óvodában. A képzés során szerzett elméleti ismereteket és a saját gyakorlati tapasztalataimat használtam fel a nyúl jellemzőinek, valamint az állatasszisztált pedagógia mibenlétének ismertetésekor.

Feltérképeztem az óvodai csoportba legsikeresebben beilleszthető csoportállat kiválasztásának szempontjait, az állat fogadására való felkészülést és a felelős állattartással járó mindennapi teendőket és fejlesztési lehetőségeket.

Nagy hangsúlyt helyeztem az állatvédelmi ismeretekre, melyet *A felelős állattartás 7 arany szabálya* alapján a korosztályra illesztve közvetítettem, mert hiszem, hogy az óvodás korosztály megismertetése az állatvédelmi elvekkel szemléletformáló hatással bír.

Megvalósított egyéni és csoportos fejlesztés tapasztalatait foglalom össze, miszerint a nyúllal asszisztált tevékenységek során a gyermekek nyitottabbak és motiváltabbak voltak, a figyelmük hosszabban fenntartható vált.

Felhasznált irodalom

- Állatvédelmi kódex [online] [2023.04.22.] >URL: <https://www.mgksz.hu/allatvedelmi-kodex-magyarorszagon.html>
- Babos Edit: Módszertan Állatasszisztált terápia – módszertani előtanulmány óvodáskorú gyerekek kutyával történő fejlesztésére in: Az alkalmazott pszichológia alapítvány folyóirata 2013/3, [online] Budapest: ELTE PPK, 2013 [2023.04.22.] 60-35p. >URL: http://ap.elte.hu/wp-content/uploads/2014/01/APA_2013_3.pdf#page=54
- Bánszky Noémi, Kardos Edina, Rózsa Linda, Gerevich József: Az állatok által asszisztált terápiák pszichiátriai vonatkozásai [online] [2023.04.22.] >URL: http://www.gerevichjosef.hu/uploads/1/1/6/5/11659830/bnszky_s_mtsai_2012.pdf
- Bergler, R.: Man and dog: The Psychology of Relationship. in: London: Blackwell Scientific Publications 1988.
- Csányi Vilmos: Az emebri természet Budapest: Vince Kiadó Kft. 1999.
- Eckhard, Marianne Horney: Fromm's concept of biophilia (1992) The American Academy of Psychoanalysis [online] [2023.04.30.] >URL: <https://guilfordjournals.com/doi/10.1521/jaap.1.1992.20.2.233>
- Fine, Aubrey H., Beck, A. (2010): Understanding our kinship with animals: input for health care professionals interested in the human\animal bond. In FINE, A. (ed.) (2010): Handbook on Animal-Assisted Therapy. 2nd ed. Elsevier Inc [online] [2023.03.08.] >URL: https://www.researchgate.net/publication/286498666_Understanding_our_Kinship_With_Animals_Input_for_Health_Care_Professionals_Interested_in_the_HumanAnimal_Bond
- Juhász Beáta: Az állatok ápolása és gondozása Budapest: Nemzeti Szakképzési és felnőttképzési Intézet 2008.

-
- Lorenz, Konrad: Ember és kutya Bp.: Gondolat Kiadó 1981.
 - Molnár Marcell, Rudolf Zsófia, Szalai Katalin, Takács István (2015): Állatasszisztált Pedagógia és Terápia, in.: Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar, [online] Kaposvár: Dombóvári Szecsox Nyomda Kft. 79-82p. [2023.02.02.]
 - Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja [online] [2023.04.22.] >URL: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1200363.kor>
 - Pallós László Dr.: A felelős állattartás 7 arany szabálya in: Fenntarthatósági témahét [online] >URL: https://www.youtube.com/watch?v=S20ND2j73_g&t=10s
 - Pestszentlőrinci Kerekerdő Óvoda Nevelési Programja [online] [2023.04.22.] >URL: <https://docplayer.hu/31635059-Pestszentlorinci-kerekerdo-ovoda-nevelesi-program.html>
 - Szendrő Zsolt: Nyúltenyésztés Budapest: Gazda Kiadó 1999.
 - Szép Iván: Állategészségtan Budapest: Mezőgazdasági Kiadó 1984.
 - Topál József, Hernádi Anna: Gyógyító Állatok: Tudomány vagy kuruzslás?, in: Magyar Tudomány [online] Budapest: ELTE Etológia Tanszék, 2011 [2023.02.22.] >URL: <http://real.mtak.hu/2810/1/Topal-Hernadi-MaTud2011.pdf>
 - Wilson, Cindy C.: Paper presented at 10th International Conference on Human-Animal Interactions Glasgow, Scotland 2004. 10. 6-9.

Mellékletek

KONZULTÁCIÓS NYILATKOZAT

Vajda Nóra (hallgató Neptun azonosítója: A1VGJK) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a portfóliót¹⁶ áttekinttem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A portfóliót a záróvizsgán történő védeésre javaslom / nem javaslom¹⁷.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem¹⁸

Kelt: 2023 év május hó 7. nap

Bejső konzulens

¹⁶ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

¹⁷ A megfelelő aláhúzendő.

¹⁸ A megfelelő aláhúzendő.

NYILATKOZAT

Alulírott VAJDA NÓRA, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Kaposvári Campus, Állatasszisztált pedagógiai fejlesztő tevékenység területen pedagógus szakvizsgára felkészítő szakirányú továbbképzés szak nappali/levelező* tagozat végzős hallgatója nyilatkozom, hogy a dolgozat saját munkám, melynek elkészítése során a felhasznált irodalmat korrekt módon, a jogi és etikai szabályok betartásával kezeltem. Hozzájárulok ahhoz, hogy Záródolgozatom/Szakdolgozatom/Diplomadolgozatom egyoldalas összefoglalója felkerüljön az Egyetem honlapjára és hogy a digitális verzióban (pdf formátumban) leadott dolgozatom elérhető legyen a témát vezető Tanszéken/Intézetben, illetve az Egyetem központi nyilvántartásában, a jogi és etikai szabályok teljes körű betartása mellett.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem*

Kelt: Kaposvár, 2023. év április hó 30. nap

Vajda Nóra
Hallgató

NYILATKOZAT

a portfólió nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: Vajda Nóra
A Hallgató Neptun kódja: A1VGJK
A dolgozat címe: A törpenyúllal asszisztált pedagógia lehetőségei az óvodai nevelésben
A megjelenés éve: 2023
A konzulens tanszék neve: Állattenyésztési Tudományok Intézete

Kijelentem, hogy az általam benyújtott portfólió egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, s az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlanul állítottam, tudomásul veszem, hogy a Záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkorai szellemitulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe.

Kelt: Kaposvár, 2023. év április hó 30. nap

Vajda Nóra
Hallgató aláírása

Óvodai foglalkozás tervezet Csoportos fejlesztés

Tevékenység: nyúllal segített fejlesztés

Korosztály: középső csoport (4-5 évesek)

Atipikusan fejlődő gyermek a csoportban:

Autizmus spektrum zavarral rendelkező (jól funkcionál) – 1 fő

Témakör: Testünk

Tevékenység anyaga: Testrészek megismerése

- kommunikáció
- önismeret
- önértékelés
- ritmusérzék fejlesztése
- auditív figyelem fejlesztése
- vizuális figyelem
- auditív emlékezet fejlesztése
- beszéd

Óvodapedagógus neve: Vajda Nóra

Fejlesztési célok:

- mozgáskoordináció fejlesztése
- egyensúlyérzék fejlesztése
- együttműködés
- szabálytudat
- feladattartás

Lépések, tevékenységek	Kiemelt készség, képesség	Tanulásszervezés		Eszköz	Idő
		Munkaformák	Módszerek		
I. Előkészítés Eszközök előkészítése A nyuszi szőnyegének leterítése	Rendre, pontos munkára nevelés	Csoportos munkaforma Nyúl: passzív		Nyuszi szőnyeg	3 perc
II. Bevezető rész Köszöntés: Két köszönési forma közül választhatnak a gyerekek, simogatással vagy szóbeli üdvözléssel köszönhetik a nyuszi A gyerekek állat iránti igényének kielégítése A terápiás nyúl a szőnyeg közepén helyezkedik el, a gyerekek körben ülnek a szőnyegen. <i>Az autista gyermek taktilisán túlérzékeny lehet.</i> Mondóka Mit csinál a kis kezem? <i>(a két kéz széttárása)</i>	Szociális készség fejlesztése Szem-kéz koordináció fejl. Finommotorika fejl. Ritmuserző fejl. Auditív figyelem és emlékezet fejl. Taktilis érzékelés fejl-	Egyéni munkaforma Nyúl: aktív Nyúl: aktív			7 perc 5 perc

<p>Simogat kedvesen. <i>(két kézzel a nyúl simogatása)</i> Ütöget mérgesen, <i>(ütés a földre)</i> Csiklandoz viccesen, <i>(a nyúl csiklandozása)</i> Csipked hegyesen, <i>(a nyúl szőrének megcsípése)</i> Táncol ügyesen. <i>(az ujjak mozgatása a nyuszin)</i> Na, mit csinál a kis kezem? <i>(kezek széttárása)</i> Te is tudod, mondd velem! ism.</p>					
<p>III. Fő rész</p> <p>1.Futó játék</p> <p>A gyerekek a terem teljes területén futnak. A játékmeister és a nyuszi a sarokban helyezkedik el. Amikor a játékmeister azt mondja, hogy <i>tapsi</i>, a gyerekeknek meg kell állni és a játékmeister felé fordulni. A játékmeister kiválaszt egy kártyát a nyuszi kosárból, mely egy testrészt ábrázol, melyet megnevez és megmutat magán és/vagy a nyuszin. A többieknek is meg kell mutatniuk magukon a testrészt. A játékmeister választ maga helyett valakit és a játék folytatódik.</p>	<p>Egyensúlyérzék fejl.</p> <p>Vizuális és auditív figyelem fejl.</p> <p>Koncentrációs képesség fejl.</p> <p>Mozgáskoordináció</p>	<p>Csoportos munkaforma Nyúl: aktív</p>	<p>Motiválás Aktivizálás Magyarázat Ismertetés Bemutatás Játék</p>	<p>Kosár, kártyák</p>	<p>10 perc</p>

<p>2. Testrész soroló -babzsákkal</p> <p>A gyerekek két oszlopban törökülésben helyet foglalnak. Oszloponként arccal egymás felé fordulnak, a párok egymás közé babzsákat helyeznek a földre. Testrészek nevét sorolom, melyeket meg kell magukon mutatni. Ha azt hallják, hogy babzsák, akkor a babzsákot minél gyorsabban meg kell szerezni a másik elől.</p> <p><i>Az autista gyermeknek olyan párt válasszunk, aki mellett biztosított a sikerélmény számára is.</i></p> <p>3. Hasonlítsd össze! Nyúl-ember</p> <p>Mindenki választ egy kártyát a nyuszis kosárból, melyek vagy emberi testrészeket, vagy a nyúl testrészeinek rajzát ábrázolják.</p> <p><i>Az autista gyermekre való tekintettel a kártyákon felismerhető, de nem élethű, hanem stilizált képek láthatók.</i></p> <p>Meg kell keresniük az összetartozó darabokat és összeilleszteni a képet. Ha a képet összerakták, megbeszéljük a nyúl és az ember testfelépítése közötti azonosságokat és eltéréseket.</p>	<p>Finommotorika</p> <p>Figyelem fejl.</p> <p>Együttműködés</p> <p>Szabálytudat</p> <p>Figyelem fejlesztése</p> <p>Testséma</p> <p>Szabálytudat</p> <p>Feladattartás</p> <p>Koncentráció</p>	<p>Páros munkaforma Nyúl: passzív</p> <p>Csoportos munkaforma Nyúl: aktív</p> <p>Csoportos munkaforma Nyúl:aktív</p>		<p>Babzsák</p> <p>Kosár, kártyák</p> <p>Csomagoló-papír Filc</p>	<p>5 perc</p> <p>10 perc</p> <p>15 perc</p>
---	---	--	--	--	---

<p>4. Rajzold körbe! Állat-ember</p> <p>Az előző játék kártyái szerint a csoportot két csapatra osztjuk. Nagy csomagoló papírt terítünk ki és csoportokban dolgozva lerajzolják egy nyuszi és egy gyermek körvonalát.</p> <p>A kontúr vonalat közösen kiegészítik azokkal a testrészekkel, melyek a rajzoláskor nem látszanak, valamint kitöltik a teljes rajz felületet.</p> <p>Közben folyamatos beszélgetés zajlik a nyúl és az emberi test felépítéséről, a testrészek funkciójáról.</p> <p><i>Ha az autista gyermeknek nehezebbé esik ez a szoros testi kapcsolat a többiekkel, akkor ajánljuk fel, hogy a segítővel kiviheti a nyuszt az udvarra, míg a többiek rajzolnak.</i></p> <p>5. Ki az ügyesebb? - akadálypálya</p> <p>Akadályok előkészítése (tornapad-egyensúlyozó járás, számolyok-átlépés, bóják-megkerülés)</p> <p>A berendezett akadálypályán áthaladva el kell jutni a nyusziig. A mellette lévő kosárból ki kell húzni egy kártyát, az ezen szereplő állatot utánozva kell visszaérni (egyenes úton) a kiindulási pontra, valamint a következő gyermeknek ezt az állatot utánozva kell eljutni a nyusziig az akadálypályán.</p> <p>Állatok: - tyúklépés (minden talpnyom szorosan a másik előtt)</p>		<p>Nyúl: passzív</p> <p>Egyéni munkaforma</p> <p>Nyúl: Aktív</p>		<p>Kosár, kártyák Bója, tornapad, számoly</p>	<p>15 perc</p>
--	--	--	--	---	--------------------

<p>- nyuszi (guggoló támasz - zárt térddel és sarokkal)</p> <p>- gólya (karok hátsó rézsútos mélytartásban, ujjak összefűzve, járás, jobb, majd bal magas térdemeléssel)</p> <p>- kutya (mászás, négykézláb, fej emelt, hát kissé homorú)</p> <p>- cica (mászás négykézláb, fej előrelóg, hát domború)</p> <p>- mackó (járás terpeszben, törzs enyhén előrehajlott, karok elől lazán lógnak, vagy nyújtott kézzel és lábbal támaszkodva járás a talajon)</p> <p>6. Szobor játék</p> <p>A gyerekek a terem teljes területén futnak. Ha azt hallják, hogy <i>tapsi</i>, a gyerekeknek meg kell állni és mozdulatlan szoborrá válni. Aki megmozdul, az kiesik és helyet foglal a padon. Addig játszunk, amíg el nem fogynak a játékosok. Igény esetén ism.</p>		<p>Csoportos munkaforma</p> <p>Nyúl: passzív</p>			<p>10 perc</p>
<p>IV. Befejező rész</p> <p>Csoport munkájának értékelése</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ gyerek által ➤ pedagógus által <p>Elköszönés, Nyuszi megsimogatás, jutalmazása</p>	<p>kommunikáció együttműködés önismeret értékelés önértékelés</p>	<p>Csoportos és egyéni munkaforma</p> <p>Nyúl: passzív az értékelés alatt és aktív az elköszönéskor</p>	<p>Értékelés, önértékelés</p>	<p>Jutalomfalat (répa szeletek)</p>	<p>5 perc</p>

Óvodai foglalkozás tervezet

Egyéni fejlesztési terv

Tevékenység: Nyúllal segített egyéni fejlesztés

Életkor: 6 éves

Sérülés: Hallássérült

Témakör: Percepció fejlesztése

Tevékenység anyaga: Érzékelés és észlelés fejlesztő játékok

- együttműködés
- szabálytudat
- feladattartás
- kommunikáció
- önismeret
- önértékelés
- ritmusérzék fejlesztése
- auditív emlékezet fejlesztése
- beszéd

Óvodapedagógus neve: Vajda Nóra

Fejlesztési célok:

- auditív figyelem fejlesztése
- vizuális észlelés
- taktilis észlelés
- mozgáskoordináció fejlesztése
- egyensúlyérzék fejlesztése

Lépések, tevékenységek	Kiemelt készség, képesség	Tanulásszervezés		Eszköz	Idő
		Munkaformák	Módszerek		
V. Előkészítés Eszközök előkészítése Nyuszis szőnyeg leterítése	Rendre, pontos munkára nevelés	Egyéni munkaforma Nyúl: passzív		Nyuszis szőnyeg	3 perc
VI. Bevezető rész Köszöntés: Két köszönési forma közül választhat a gyermek, simogatással vagy szóbeli üdvözléssel köszönheti a nyuszt A gyermek állat iránti igényének kielégítése A terápiás nyúl a szőnyeg közepén helyezkedik el. Új mondóka tanulása Esik eső, fúj a szél <i>(ujjak mozgásával mintha eső hullna a nyúlra, szél simogatná)</i> Nyírfa ága összeér <i>(ujjai az ágak, melyek érintkeznek a nyuszin)</i> Újra össze, újra szét <i>(ujjak mozgása)</i>	Szociális készség fejlesztése Szem-kéz koordináció fejl. Finommotorika fejl. Ritmusérzék fejl. Auditív figyelem és emlékezet fejl. Taktilis érzékelés fejl-	Egyéni munkaforma Nyúl: aktív Nyúl: passzív	Bemutató		7 perc

<p>Rajta, rajta, most elég! <i>(kezét leveszi a nyúlról, saját combján pihenteti)</i></p>					
<p>VII. Fő rész 1.Mozgásos játék</p> <p>A gyermek szabadon fut a teremben. A nyúl a sarokban helyezkedik el. Amikor azt hallja, hogy <i>tapsi</i>, a gyermek irányváltás után fut tovább.</p> <p>2. Honnan jön a hang?</p> <p>Karikák előkészítése (a négy sarokba négy hullahopp karikát helyezünk el)</p> <p>A terem négy sarkában négy különböző pajtás lakik. Az egyikben egy kutya(segítő felnőtt vagy csoporttárs), egyik szomszédja egy macska (segítő felnőtt vagy csoporttárs), másik szomszédja egy kakas (szintén segítő felnőtt vagy csoporttárs), a negyedikben pedig én lakom a nyuszival. A gyermeknek meg kell állapítania, honnan hallotta a hangot.</p>	<p>Egyensúlyérzék fejl. Vizuális és auditív figyelem fejl. Koncentrációs képesség fejl. Mozgáskoordináció Figyelem fejl. Együtműködés Szabálytudat</p> <p>Auditív észlelés Figyelem fejlesztése Szabálytudat Feladattartás Beszéd fejlesztése</p>	<p>Egyéni munkaforma Nyúl: passzív</p> <p>Egyéni munkaforma Nyúl: aktív</p>	<p>Motiválás Aktivizálás Magyarázat Ismertetés Bemutatás Játék</p> <p>Motiválás Aktivizálás Magyarázat Ismertetés Bemutatás Játék</p>	<p>Karikák</p>	<p>7 perc</p> <p>13 perc</p>

<p>Először megismerkedik a szomszédokkal, bemutatkoznak egymásnak, rögzítjük, hogy milyen hangingerre számíthat.</p> <p>Kutya-Vau Macska-Miau Kakas-Kukurikú Én- Berci (a nevéen szólítom)</p> <p>Nehezíthetjük a feladatot azzal, hogy mindenhol kutya lakik, vagyis minden irányból ugatás hangja hallatszik, így kell felismernie a hang irányát. Csukott szemmel is eljártsszuk.</p> <p>3. Ritmus gyakorlat</p> <p><i>Weöres Sándor : Hosszú az utca</i></p> <p><i>Hosszú az utca, aki végigjárja, tíz kutya, száz kutya kaffog utána.</i></p> <p><i>Hosszú a ház-sor, aki végigjárja, tíz virág, száz virág bókol utána.</i></p> <p>A verset elmondjuk tapssal, comb pacskolással, helyben járás és menetelés közben. Lassan, gyorsan, halkán, hangosan.</p>	<p>Egyensúlyérzék fejlesztése Mozgáskoordináció Auditív észlelés Ritmusérzék fejl. Szabálytudat Feladattartás Beszéd fejlesztése</p>	<p>Egyéni munkaforma Nyúl: passzív</p>	<p>Motiválás Aktivizálás Magyarázat Ismeretetés Bemutató Játék</p>		<p>10 perc</p>
--	--	--	---	--	---------------------

<p>VIII. Befejező rész</p> <p>Közös értékelés</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ gyermek által ➤ pedagógus által <p>Elköszönés, Nyuszi megsimogatása és jutalmazása</p>	<p>kommunikáció együtműködés önismeret értékelés önértékelés</p>	<p>Egyéni munkaforma Nyúl: passzív az értékelés alatt és aktív az elköszönéskor</p>	<p>Értékelés, önértékelés</p>	<p>Jutalomfalat</p>	<p>5 perc</p>
---	--	---	-----------------------------------	---------------------	-------------------